

SOKOL SYDNEY LIMITED

ČLEN SVĚTOVÉHO SVAZU SOKOLSTVA

16 Grattan Crescent, Frenchs Forest, NSW 2086

ACN 000 378 736

www.sokolsydney.com

Číslo 2

Ročník LXII

Březen / duben

Number 2

Volume LXII

March / April

2014

LAUREÁT CENY JANA MASARYKA GRATIAS AGIT 2000

XX

Print Post Approved 100001687

XX

THE SOKOL SYDNEY PROGRAMME OF ACTIVITIES MAY BE
HEARD ON 02 9452 5617

DUBEN Josef Lada (výřez)

OBSAH

Slovo starosty a pokladníka	6
Velikonoční kraslice	7
Zprávy z konsulátu ČR	8
Letní tábory-kurzy	9
Žalov	10
Hrdý Sokol nebo oškubaná...	10
Májová zábava	13
Sportovní den	14
Karel Kryl	15
Humor	17
Hádkový koutek	18
Kino Ponrepo	19
Poznámky o Velkomoravské říši	20
Fidlovačka	22
Letem světem	23
Žádost	25
Krajané a čeština	26
Australské prázdniny 1996	26
Česká příjmení	30
Western nations under threat...	35
Perly a perličky	37
Price of teaching Marxist politics	40
Lído, tajítek. A ten Růžek...	41
Z tajů krás české řeči	44

VĚSTNÍK

Dvuměsíčník Sokola Sydney.

Obsah publikovaných článků nemusí být totožný s názory redakce. Výhradně si právo články upravit.

Redakční rada:

B Šindler, P Čermák,
M Daňkova

Telefon redakce:
02 9981 4765

Email:

petevasyd@hotmail.com
Věstník se též nachází na
internetové stránce
www.sokolsydney.com

Příští uzávěrka Věstníku:

7. 5. 2014

(Vždy první středa
v každém lichém měsíci)

Z PERA STAROSTY

Milé sestry, milí bratři a milí krajané,
s velkým potěšením bych rád oznámil, že sobotní vyučování dětí v češtině i ve slovenštině v našem sokolském Národním domě ve French's Forest zdárně pokračuje, a já doufám, že bude pokračovat i nadále. Drobtiny je dnes v Sydney opravdu pozhnané, a bude tedy záležet jak na rodičích, tak i na obou obětavých učitelkách, zda se vyučování dětí v našich jazycích potká s úspěchem i do budoucna. Fungují dvě třídy, jedna slovenská a druhá česká.

17. května se v našem Národním domě bude konat Majáles a v ten den má být konečně také otevřena sokolská restaurace, díky hlavně nově zřízené kuchyni. Jak se dočtete v tomto čísle Věstníku, valná hromada členů naší sydneyjské jednoty se bude konat v místnostech sokolovny 18. května a věřím, že účast bude letos opět hojná, nejen kvůli valné hromadě, ale protože nová restaurace bude v ten den otevřena už od dvanácté hodiny. Přeji vám tedy už dnes dobrou chuť!

Nazdar Jan Jelínek

NAŠE AKCE

Kraslice 13. 4 str. 7, **Sobotní volejbal** str. 9 a 46, **Zábava** 12. dubna str. 14, **Kino** 13. 4. a 25. 5. str. 19, **Májová zábava** 17. 5. str. 13 a 44, **Valná hromada** 18. 5. str. 46. **Pravidelné akce** na zadní straně obálky, všechny akce také na SBS rádio (strana 9) a na www.sokolsydney.com.

ZPRÁVA POKLADNÍKA

Prosíme zahraniční odběratele Věstníku, aby pokud možno platili předplatné v australských dolarech, většinou jde „draft“ od banky předem objednat. Za převod z jiné měny nám banka účtuje 10.50 australských dolarů. Ti, kteří si Věstník nepředplatí, si jej mohou přecíst na webových stránkách Sokola Sydney www.sokolsydney.com. Děkujeme za pochopení.

Dary a předplatné na Věstník od 1. 1. 2014 do 28. 2. 2014 celkem \$970; fond na údržbu Národního domu \$255. Mnoho díky všem dárčům.

Vydání od 1. 1. 2014 do 28. 2. 2014 celkem \$22,610.54; z toho mimořádné \$11,734.82 za pojištění, \$517.20 za nový bar, \$478 za údržbu elektrické instalace, \$2,125 za opravu střešních oken a \$121 za opravu myčky nádobí.

Členské příspěvky – Upozorňuji, že **PŘÍSPĚVKY \$25 NA ROK 2014 MĚLY BÝT ZAPLACENY DO 31/1/2014 JINAK ČLENSTVÍ ZANIKÁ.**

Věstník: předplatné pro nečleny na kalendářní rok od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2014. je \$25 v Austrálii a \$40 v zámoří.

Prosím vystavujte všechny platby na „**Sokol Sydney Ltd**“ s uvedením na jaký účel, se zpáteční adresou a zašlete na adresu: **Sokol Sydney Ltd., 16 Grattan Crescent, FRENCHS FOREST NSW 2086.**

„**SOKOL SYDNEY LTD**“ (nic nevynechávat ani nepřidávat) na šeku nebo „**Money Order**“ je teď jediný „**Payee**“ australským bankám přijatelný. Prosíme, používejte jen tento název pro všechny platby.

Pokud platíte převodem na účet Sokol Sydney Ltd, B/S/B 112 879 číslo 108349087 zašlete, prosím, vaše jméno, datum a účel platby na email petevasyd@hotmail.com.

Dary na Věstník a údržbu sokolského Národního Domu obdržené od 1. 1. 2014 do 28. 2. 2014:

Kučera O	\$25	Jelínek J	\$25	Jelínek G J	\$80
Jeřábek J&M	\$25	Gajdošík M	\$75	Čechová M	\$30
Toman R	\$50	Bureš O	\$50	Vickers M	\$125
Novák V&M	\$20	Sirůček K	\$50	Škopek M	\$75
Jarošová-Stejskal B Dr	\$50	Machová E	\$25	Pšeničný I&O	\$10
Hajdová J Dr	\$25	Jedovnická J	\$25	Procházka J	\$25
Horák M	\$25	Chvojka R	\$25	Verner M	\$30
Dobrovský J&M	\$30	Kašpárková Z	\$25	Ninger I	\$25
Vacek J	\$25	Lang K	\$25	O'Connor A	\$25
Ringer M	\$35	Želinová K	\$25	Brychta O	\$50
Hanzal S	\$25	Hrdina J	\$50	Nečasová M	\$15

Stvrzenky jsou vždy přiloženy k následujícímu Věstníku.

Petr Čermák

KRASLICE

**MATKY, OTCOVÉ, BABIČKY
A DĚDEČKOVÉ!!! Přiveďte
své děti do našeho**

**Národního domu 16 Grattan
Crescent Frenchs Forest
v neděli 13. dubna.**

**Od 10 ráno se tam naučí
zdobit velikonoční vajíčka.**

Konzulát České republiky v Sydney

Letní škola slovanských studií

Letní škola slovanských studií (LŠSS) nabízí zahraničním zájemcům kurzy českého jazyka, podle individuálního zájmu také kurzy jiných slovanských jazyků, zejména ruštiny a polštiny. Kurzy Letní školy jsou určeny vysokoškolským učitelům, lektorům, studentům českého jazyka a literatury, obecněji zaměřeným slavistům, překladatelům, novinářům, obchodníkům, ale i všem ostatním zájemcům o český jazyk, literaturu a kulturu. Součástí programu je i kurz pro úplné začátečníky. Mediačními jazyky jsou angličtina a čeština, a to dle příslušných jazykových úrovní výuky. Kurz nabízí i doprovodný kulturní program – filmový klub, divadelní workshop, cyklus českých a moravských lidových tanců, dva jednodenní výlety a víkendovou cestu do Prahy aj. (viz níže v textu). Absolventi kurzu LŠSS obdrží na základě výsledků finálních testů osvědčení (certifikát) s dosaženou jazykovou úrovní o absolvování kurzu celoživotního vzdělávání na Univerzitě Palackého, který odpovídá jednomu akademickému semestru výuky češtiny. Příslušný počet kreditů studentům udělí domovská univerzita. Studenti, kteří u závěrečné zkoušky neuspějí nebo neabsolvují kurz celý (viz níže), obdrží potvrzení o absolvování kurzu LŠSS.

Podrobnější informace naleznete na webových stránkách: <http://lsss.upol.cz/>

Volby do Evropského parlamentu 2014

Ve dnech 23. a 24. května 2014 proběhnou v evropské osmadvacítce již osmé přímé volby do Evropského parlamentu. Češi budou moci zvolit 21 zástupců, volby budou probíhat na území ČR, při volbách do Evropského parlamentu nelze volit na zastupitelských úřadech ČR v zahraničí.

V Praze dne 7. března 2014.

Vážený přítel,

dovolte, abych Vás srdečně pozdravil a informoval Vás o letošních projektech určených Vaší pozornosti, které Ministerstvo zahraničních věcí prostřednictvím pracoviště zvláštního zmocněnce pro krajské záležitosti podporuje.

Již **8. ročník Mezinárodního krajského festivalu**, který pořádá Občanské sdružení Sedm paprsků ve spolupráci s MZV ČR a Stálou komisí Senátu Parlamentu ČR, se bude konat ve dnech 11.-14. září 2014. Na festival jsou zváni účinkující i diváci z řad krajanů z celého světa. Zájemci o účast na festivalu se mohou přihlásit prostřednictvím webové stránky www.krajskyfestival.eu, kde jsou, kromě přihlášky, k nalezení i podrobné informace o podmínkách pobytu v ČR a účinkování na festivalu. Slavnostní zahájení festivalu a přivítání krajanů se uskuteční ve čtvrtek 11. září 2014 v 10 hod. v hlavním sále Senátu PČR.

Krajský festival navazuje na tradiční **Konferenci zahraničních Čechů**, tentokrát nazvanou „Krajané a čeština“. Konferenci pořádá ve dnech 10.-12. září 2014 Mezinárodní koordinační výbor zahraničních Čechů ve spolupráci s MZV ČR, Národním muzeem a dalšími institucemi. Účastníci se mohou registrovat na adrese Inko@zahranicnicesi.com.

Tradicí se stává rovněž **Konference Českých škol bez hranic (ČŠBH)** a škol podobného typu. Konference bude slavnostně zahájena dne 4. srpna 2014 v Toskánském paláci MZV ČR. Podrobnosti o programu budou uveřejněny na webové stránce www.csbh.cz.

Každý rok se pod hlavičkou ČŠBH koná šestidenní **letní výtvarně-jazykový tábor pro děti od 6 let**. Letošní ročník ve Sluňákově (Centrum ekologických aktivit u Olomouce) bude v období 26. 7. - 2. 8. 2014. Bližší informace naleznete na výše uvedené adrese ČŠBH.

Letní tábory-kurzy pro starší děti ve studijním středisku v Mariánských Lázních připravuje ve spolupráci s ČSBH a s Gymnáziem J. Gutha-Jarkovského i Ustav pro jazykovou a odbornou přípravu Univerzity Karlovy. Jedná se o pilotní projekt dvou souběžných kurzů pro českou mládež žijící v zahraničí ve věku 14-17 let a v termínu 3. -15. srpna 2014. V jednom z kurzů se mohou zájemci věnovat intenzivní výuce českého jazyka a připravit se zároveň k mezinárodně uznávané zkoušce z češtiny. Cílem druhého kurzu je připravit potenciální zájemce k přijímací zkoušce na české střední školy, konkrétně do čtyřletých studijních oborů. Bližší informace o podmínkách a ceně kurzů jsou k dispozici na stránkách ÚJOP <http://ujop.cuni.cz>.

ČSBH je i autorem nového zajímavého projektu úzce souvisejícího s připomenutím významných historických výročí v letech 1914-1918. Jedná se o **výukový program Výtvarníci v Československých legiích**, který je určen pro studenty základních a středních škol. Na webové stránce www.csbh.cz jsou k dispozici dějepisné a výtvarné listy, které ČSBH nabízí k využití školám v zemích, kde českoslovenští legionáři působili. Materiál lze použít i jako doplněk k výstavám o československých legionářích.

Na závěr bych Vám rád tlumočil pozdrav odborníků Masarykovy demokratické akademie, kteří připravují dotisk spisu „Živé hodnoty Masarykova Československa pro 21. století“ a novinku „Věrní zůstaneme“. Masarykova demokratická akademie nás požádala, abyste se v případě zájmu o tyto publikace obrátili na tajemníka Masarykovy demokratické akademie pana Ing. Mgr. Dušana Krátkého na adrese kratky.dusan@seznam.cz.

Kromě výše uvedených projektů existuje celá řada aktivit, jimž se věnujete Vy sami, abyste udrželi svůj vztah k zemi, odkud pocházíte. Velmi si vážím jakékoli iniciativy na podporu tradic, uchování jazyka a českého kulturního dědictví obecně. Uvědomuji si, že vše, co činíte, je nezdrídka na bázi dobrovolnosti a jsem rád, že Ministerstvo zahraničních věcí ČR Vás může v rámci svých možností podpořit.

Na další spolupráci a případné osobní setkání při Vašich návštěvách České republiky se těší

JUDr. Karel Kühnl

Zvláštní zmocněnec pro krajské záležitosti

Slovenské vysielanie SBS New Radio Schedule

One hour of programming on Friday at 3pm via:

- Digital rádio (DAB+) (SBS Radio 3)
- Digital TV (SBS Radio 3)
- Online at sbs.com.au/slovak (live and catch up listening)
- iPhone and android app – SBS Your Language app (live and catch up)
- Podcasts

České vysílání SBS New Radio Schedule

One hour of programming on Thursday at 5pm via:

Digital rádio (DAB+) (SBS Radio 3)

Digital TV (SBS Radio 3)

Online at sbs.com.au/czech (live and catch up listening)

iPhone and android app – SBS Your Language app (live and catch up) Podcasts

SOBOTNÍ VOLEJBAL-SATURDAY VOLLEYBALL DUBEN-APRIL 26.;

KVĚTEN-MAY 10. & 24.; ČERVEN-JUNE 7. & 21.

VOLEJTE MARTU – RING MARTA 9130 6781

Žalov.

Koncem ledna nás navždy ve věku 87 požehnaných let opustila paní **Eliška Fialová** - maminka, babička a švagrová početné rodiny. Zesnulá byla se svým synem Oldřichem pilnou návštěvnicí našeho nedělního sokolského kina Ponrepa ve French's Forest, a pravidelně se s chutí zúčastňovala debatních sedánek při kávě před zahájením i po skončení filmového programu. Budeme ji věru pohřešovat jako čilou a výmluvnou družku ponrepových konverzací. Budiž ji australská země lehká.

Na věky odešel náš dlouholetý příznivec, odběratel a pilný čtenář Věstníku pan **Zdeňko Houdek** z Tasmánie. Zesnulý býval po dlouhá léta na Tasmánii českým honorárním konzulem. Jeho manželka Věra rozená Maršálková, původem z Prahy, již také před lety zesnulá byla kdysi spolu se svojí matkou vynikající hráčkou bridže a zúčastňovala se mnoha australských bridžových turnajů.

Zemřel profesor Jan Marc

V březnu se s životem po dlouhé nemoci rozloučil jeden z českých akademických prominentů v Austrálii, **Profesor Jan Marc**. Narodil se v roce 1942 v malé vesničce u Domažlic, a do Austrálie přišel v roce 1968. Po dřívějších studiích na Karlově universitě v Praze vystudoval rovněž na universitě v Sydney. Pobýval potom několik let v USA, ale vrátil se do Sydney. Stal se vědeckou kapacitou v oboru botaniky, a býval zván na přednášky do Prahy, Belgie, Německa i jinam. Pozoruhodné je i jeho někdejší působení v tanečních orchestrech s kolegy Kuldanem a Tůmou. Pohřební obřad se konal v sydneyjském krematoriu v Northern Suburbs, kam se dostavilo mnoho Marcových kolegů ze Sydney University. Budiž tomuto synu Čech rodem z malé domažlické vísy australská země lehká.

Hrdý Sokol, nebo oškubaná slepice? Václav Vlk st.

Neviditelný pes 11. 3. 2014

Existuje u nás jen málo organizací, které by měly tak dlouhou a tak čistou historii jako Sokol. Tedy správně řečeno Česká obec sokolská. Vznikla 16. února 1862, tedy před 152 lety.

V historii našeho národa měla mimořádný význam a váhu. Byla skutečně národní a také lidovou organizací. Ovšem od začátku to neměla příliš lehké. Německy mluvící obyvatelé Rakouska a českých zemí na Sokoly pohlíželi nevráživě. Tušili, že tato organizace má velkou sílu. To se ukázalo při vzniku Československa. Sokolové pomáhali, a to jak organizačně, tak jako vojáci zajistit republiku.

Od dob Rakouska-Uherska a v předválečné ČSR byli jednou z rozhodujících společenských sil. Stavěli tělocvičny, budovali hřiště a sportovní stadiony, měli budovy v každém městě. Být Sokolem bylo společenskou povinností, a tak vedle desetitisíců základních členů byly v každé místní organizaci také místní veličiny a inteligence.

To bylo důležité. Takže si jednotlivé Jednoty sokolské dokázaly ohlídat jak společenský statut, tak hlavně ekonomiku a zajistit, aby se jejich majetku někdo nezmocnil. O to se pokoušely všechny totalitní režimy, jak nacisté, tak komunisté.

Po pravdě řečeno, nacistický režim Sokolové přes velké ztráty ve svých řadách společensky přežili. Komunisté na to šli rázně, vytvořili „sjednocenou tělovýchovu“ a vlastně veškerý majetek Sokolu ukradli. "Sokol" se stalo značení pro nějakou místní tělovýchovnou jednotu v Horní-Dolní: Tedy pro něco celkem bezvýznamného. I když bez Sokola a hasičů by se z mnoha obcí staly jen shluky domů obydlených

"pracujícím lidem". Obě tyto organizace pomohly v síle dosud neoceněné zachránit českou a moravskou vesnici a malá města.

O dění po roce 1989 praví stránky České obce sokolské: *Nová éra Sokola nezačala lehce. Musel bojovat o navrácení svého majetku a zažívá i problémy generační. Dnes sdružuje Česká obec sokolská (ČOS) zhruba 1100 jednot a 190 000 členů. Skoro polovina dochází do sportovních oddílů, které přispívají k omlazení sokolských řad. Také do řídicích orgánů nastupuje stále více mladých činovníků.*

No, slyším-li slovo "činovník", v duchu mi zazní: "Čest práci, soudruzi!" Slova na nás prozrazují víc, než bychom chtěli. A jak se zdá, také na nové mladé "činovníky".

Podíváme-li se na shora uvedená fakta, znamená to, že zde někde existuje 1100 majetků sokolských jednot, různých tělocvičných zařízení, "sokoloven", hřišť, šaten, provozního zařízení, a tedy i pozemků, což dá dohromady jistě několik miliard korun.

Jak se ukázalo po roce 1989, mnozí staří sokolové, a to včetně zahraničních, zůstali duševně stát v roce 1948 a podle toho také dopadl porevoluční Vsesokolský slet. Byli nadšení, stateční, ale už se moc v nové době neorientovali. Ale kdo z nás ostatních ano, že?

Po "sametovém převratu se vedle návratu demokracie také vyvalily zdola zbytky totalitního bahna. A toto "bahno", dodnes stále činné, mělo a má na mnoho starých a tradičních spolků a organizací devastující vliv. Vzpomeňme si jen na osudy družstva Včela (1905) a jejího "transformování" (viz [zde](#)), ale i dalších podobných organizací. Obrovský majetek lákal a láká mnoho chtivých a bezohledných lidí. A jak lze lehce přijít o miliardové majetky a příjmy, ukazuje osud Sazky a vyšachování sportovních organizací z této firmy (viz heslo [Sazka](#)). A vždy to začne jaksi nenápadně. V [kreslech](#) pohodlně usazení "funkcionáři", z nichž většina nemá ani za pětník ekonomického vzdělání, odkývá, jak byli zvyklí za socialismu návrhy "nového" vedení ... a najednou je majetek "legálně" někde jinde. A pak všichni jen křičí a rozčilují se. A soudí se. Pozdě. A marně.

Ti, co předem protestovali, byli okřikováni a často mediálně dehonestováni a mezitím se majetky za miliardy "přesunuly". Či "odklonily", jak říkal jeden nezapomenutelný ministr.

Nelze se tedy divit, že i Sokol nezůstal ušetřen různých „neotřelých nápadů“. To, co se stalo při nedávné změně Stanov obce sokolské 1. 1. 2014, schválené dne 29. 11. 2013 **pouze Výborem České obce sokolské**, to je síla.

Budete-li dále číst, nebudete asi věřit svým očím. Výbor Obce sokolské, v kterém jsou, jak sami říkají, "noví mladí činovníci", zavedl po vzoru stalinistů nové "zásady". Které jsou dobře známé jako "demokratický centralismus". Pamětníci vědí, co to znamená. Vládne "neomylný výbor" a ostatní mohou jen poslouchat. Vše bylo nenápadně navlečeno na "Rozhodnutí Sjezdu ČOS z června roku 2013" a odůvodněno právní nutností novelizace Stanov tak, aby byly údajně "v souladu s novým občanským zákoníkem".

Ale pak už to proběhlo, jak to tak bývá. Vše bylo řešeno v chvatu, Jednoty tedy prakticky o ničem nevěděly a ani neměly vlastní stanoviska právníků či ekonomů. Což by se starým předválečným Sokolům nikdy nestalo. A zdá se, že jako slepice odkdákali změnu stanov, aniž by věděli, co činí. To nemá s biblickým "Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí" nic společného. Oni měli sakra vědět, co činí! No, možná někteří věděli...

Novelizovaná ustanovení stanov ČOS totiž umožňují **ústředí ČOS**, resp. župám ČOS např.:

1) Vylučovat členy tělocvičných jednot proti vůli orgánů dané tělocvičné jednoty.

Ustanovení 4.10 stanov účinných od 1. 1. 2014 hovoří o tom, že:

„Návrh na vyloučení člena může Výboru jednoty na základě odst. 4. 8 podat kontrolní komise jednoty, župy nebo ČOS. Zamítne-li Výbor jednoty tento návrh na vyloučení člena, nebo o něm nerozhodne do 60 dnů od obdržení návrhu, může o jeho vyloučení rozhodnout Předsednictvo župy na svém jednání, kam musí být člen písemně pozván alespoň 15 dnů předem. Vyloučený člen se může do 15 dnů odvolat k Předsednictvu ČOS.“

Ustanovení 4. 8 stanov účinných od 1. 1. 2014 hovoří o tom, že:

„Vyloučen může být člen, který:

- hrubě porušil stanovy ČOS,
- opakovaně porušil stanovy ČOS přes písemné upozornění,
- byl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin,
- užíval prokazatelně nedovolené podpůrné prostředky při sportovní činnosti.“

Takže tady máme pěkně gumové paragrafy, které znamenají, že když si ústředí usmyslí, tak kohokoli nechá vyloučit. Stačí „opakovaně porušil stanovy ČOS“, což může být cokoli, třeba říci o nějakém nadřízeném činovníkovi, že je vůl, a už to má dotýčný spočítané. Drzost vylučování „seshora“ je přesně opsaná z komunistických dob. Nelíbíš se, tak ven...

Právníkou mluvou: „Takto definované ustanovení umožňuje vylučování členů v rozporu se zákonem či například též dobrými mravy. Zároveň je důvodné domnívat se, že takto nastavený postup vylučování členů jednoty narušuje autonomii jednoty (pobočného spolku) jako samostatného právního subjektu s vlastní právní osobností. Tento nastavený postup je stejně tak nezákonným zásahem do práva na svobodné sdružování tak, jak jej zaručuje čl. 20 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.“

2) Nové Stanovy umožňují ustavit jakékoli tělocvičné jednotě tříčlenný správní výbor, a to buď v předem nespecifikovaných údajných případech porušení stanov ČOS jednotou, či jen tím, že jednota nepředá místně příslušné župě včas výroční zprávu

(jedná se v podstatě o pokus legalizovat násilné převzetí či likvidaci např. fungující tělocvičné jednoty v případě osobního zájmu ústředí ČOS či župy)

ustanovení 7. 9 a 7. 10 stanov účinných od 1. 1. 2014 hovoří o tom, že:

- „Přestane-li Výbor jednoty vykonávat činnost, **nepředá-li jednota župě včas výroční zprávu, porušuje-li jednota stanovy ČOS, ...**, ustaví župa nejméně tříčlenný správní výbor, který převezme práva a povinnosti Výboru jednoty. Úkolem správního **výboru je především** svolat VH jednoty za účelem volby nového Výboru jednoty. Zvolením nového Výboru jednoty končí činnost správního výboru.“

- „Nepodaří-li se takto vytvořit nový Výbor jednoty a obnovit jeho činnost do šesti měsíců, správní výbor neprodleně informuje Předsednictvo župy a to podá návrh na **zrušení** a likvidaci jednoty. Předsednictvo ČOS **schválí likvidátora, který zajistí majetkové vypořádání a určí způsob a postup tohoto vypořádání. Totéž platí i pro případ opakované nesoučinnosti při zápisu nebo aktualizaci údajů jednoty, jako pobočného spolku, do spolkového rejstříku.**“

Hlavní čertovo kopýtko je v možnosti, že **nepředá-li jednota župě včas výroční zprávu, porušuje-li jednota stanovy ČOS** - což lze vykládat jakkoli, bude dosazena „Výkonná trojka“, která vlastně zavede obrazně „mimořádný režim“. No, za soudruha Stalina takovéto „revoluční trojky“ nechaly členy, kteří nedodržovali „jednotu“, rovnou popravít. Zde se pouze ovládne dotýčná jednota a pak už nastane druhá skutečnost: „Předsednictvo ČOS **schválí likvidátora, který zajistí majetkové vypořádání a určí způsob a postup tohoto vypořádání.**“

Takže jednota bude mít zajímavé pozemky, budovy anebo třeba hřiště, Výbor rozhodne, že porušila „stanovy“ (jedno jak), a pak už přijde likvidátor a před udivenými členy místní jednoty **„zajistí majetkové vypořádání a určí způsob a postup tohoto vypořádání.“** Prostě to prodá, převede, zašmelí, jak libo. Způsob jistě už má Výbor promyšlený. A těch pozemků a hřišť a všeho možného, co by se dalo „vypořádat“, je zde za miliardy. To by bylo, aby se něco někomu nehodilo.

3) Úžasné je také další ustanovení. To dokonce má retroaktivní dopad, tedy Výbor může trestat místní jednotu za něco, co je jejím výsostným rozhodnutím. Treba to, že už nechce být členem ČOS: ...požadovat po funkční jednotě, která bude chtít ukončit činnost v ČOS, vrácení dotací či případných příspěvků věnovaných jednotě za dobu posledních 10 let.

Z právního pohledu je takové ustanovení nepřipustné, neboť je retroaktivní. Jako kdyby byly jednotlivé jednoty nevolníkem Výboru ČOS. Takhle to dělali normalizační soudruzi: Chceš se vystěhovat? Utekl jsi z našeho „ráje“? Zaplatíš, co do tebe investoval „pracující lid“. Jinak běda ti! Jaksi Výboru nedochází, že „dotace a příspěvky“ nejsou majetkem Výboru. Takže je nemůže ani zpětně vymáhat.

Závěr by snad bylo potřeba do skály tesat jako příklad, jak se někdo pokouší zlikvidovat celou organizaci a „odklonit“ její majetek. Ten závěr totiž zní, že od této chvíle je možno:

4) Zjednodušeně rozhodnout o zániku ČOS - tedy organizace, která má 190 000 členů a existuje **od roku 1862 a jejíž místní jednoty byly od začátku samostatné a svéprávné. Je to navlečeno takto: Zatímco dle znění stanov účinných do 31. 12. 2013 bylo k zániku ČOS zapotřebí usnesení na sjezdu k tomuto účelu svolaném**, a to schváleného nejméně dvěma třetinami přítomných vyslanců a delegátů,

*Od 1. 1. 2014 se bude pravděpodobně jednat pouze o **potřebnou jednu polovinu přítomných vyslanců a delegátů, a to na jakémkoliv sjezdu.** Lze si představit, že takový návrh může být prosazen i za předpokladu jeho vznesení jako doplňovacího bodu programu na jednání v případě, že takový program bude sjezdem schválen.*

Ustanovení článku 13 stanov účinných od 1. 1. 2014 totiž hovoří takto: **„Článek 13: Zánik České obce sokolské a zánik jednot nebo žup ČOS se zrušuje rozhodnutím Sjezdu ČOS o dobrovolném zrušení. Pro zrušení ČOS se vyžaduje její likvidace, ledaže celé jmění nabývá právní nástupce. Totéž platí obdobně pro pobočné spolky ČOS. ČOS, župa či jednot zaniká dnem výmazu ze spolkového rejstříku.“**

Podle právního názoru, závěrem je u tohoto bodu podstatné zmínit skutečnost, že když jakkoli po 1. 1. 2014 **zanikne hlavní spolek, tedy ČOS**, a to i s převedením jmění na právního nástupce, **zaniknou všechny jednoty ČOS** jako její pobočné spolky.

A je vymalováno. A slavný Sokol se nejprve stane „jednotnou organizací“ její doposud samostatné Jednoty jen potupnými vazaly „Výboru“. A navíc je připraveno elegantní právní řešení jak celý majetek Sokola lehce vytunelovat.

Místo hrdého Sokola zde dnes stojí jen oškubaná slepice připravená na pekáč. Pokud si to nechají Sokolové líbit, budou mlčky kývat na to, jak jim někdo bere jejich majetek a ustanovuje se jejich „náčelníkem“, tak taky dopadnou jako v onom filmu Někdo to rád horké. Kde největší gangster pronese: „Před deseti lety **jsem se zvolil** vaším předsedou. A můžu vám říci, volili jste dobře.“ A pak přijde oslavný zpěv a „odměna neposlušným“. Příklad drsný, leč výstižný. Přesně tak to dopadlo v jisté organizaci, kde teoreticky vládli „sportovní činovníci“. Jak to dopadne tady, je už jen na Sokolech.

Jo a taky třeba na státních zástupcích, pokud jim někdo tento článek pošle s návrhem na přešetření. Ale měli by to být sami Sokolové.

Jinak sbohem, milí sokolici... máte moc a moc majetku a ten by se někomu moc a moc hodil...

MÁJOVÁ ZÁBAVA

**17. KVĚTNA V NÁRODNÍM DOMĚ 16 GRATTAN CRESCENT,
FRENCHS FOREST OD 18 HODIN.**

HRAJE IVO BÍLIK A DJ PAVEL KRÁSA

VEČEŘE OD 18 HODIN - BOOKINGS NECESSARY

0481 332 643

Česko – Slovenská sportovní i společenská pohodička

Kdy: **sobota 12. 04. 2014**

Kde: **SOKOL SYDNEY LTD.**
16 Grattan Crescent, Frenchs Forest,
NSW 2086

Program: **Sportovní turnaje o ceny**

Dopolední turnaj v **nohejbale**
Odpolední turnaj ve **volejbale**

9.00 am (družstva po 3 lidech)
cca 1.00 pm (smíšená družstva 6 lidí – týmy je možné poskládat až na místě)

Občerstvení: Po celý den i noc občerstvení a točené české pivo pro každého

Jídla jak od maminky :

Guláš s houskovým knedlíkem
Rízek s bramborem
Párky, chlebičky
Dršťková polévka
Krupicová kaše pro starce i kojence

Nápoje – točené: **České pivo**

Lahvová piva, whiskey, vodka, fernet, rum
Nealkoholické nápoje rozlévané i lahvové
Káva, čaj zákusky a nebude chybět ani medovník

Po celý den vás rádi a s úsměvem obsloužíme.
Celý odpolední, večerní a noční program bude doprovázet hudba.

Kontakt

Registrace na stránce www.facebook.com Česko – Slovenská sportovní pohoda.
Případně důležité dotazy na tel. Vašek Novák 0411 984 469; Jarda Krejčík 0407 940 570; Honza Hechtberger 0405 125 365

Dopravní spojení

Nic moc. Nejlepší je domluvit se s někým autem (26min ze city). Případně z Wynyard Station autobus L90 a 280 (59min) a rovněž autobus číslo 169.

A samozřejmě s sebou pozvěte i vaše kamarády a známé. ☺

KAREL KRYL *Jana Reichová*

Ano přátelé, bylo to již dvacet let, když tehdy náhle zemřel Karel Kryl. Zemřel jen krátce před svými padesátými narozeninami, 3. března 1994.

Jsme daleko od Evropy, ale přece jenom jsme měli to štěstí, že Karel Kryl nás navštívil. Jeho první návštěva se uskutečnila za spolupráce Společnosti pro vědy a umění v Sydney a sydneyského Sokola v srpnu 1983. Měl tehdy dvě vystoupení: jedno ve velkém přednáškovém sále na Univerzitě NSW, druhé vystoupení bylo v Sokolském Národním domě 21. srpna 1983. SVU a Český etnický rozhlas připravili vzpomínkové pásmo „Nezapomínáme“, které se konalo v Sokolském Národním domě.

Při druhé návštěvě Karla Kryla v Austrálii roku 1986 se konalo jeho vystoupení pro sydneyskou pobočku SVU opět na Univerzitě NSW pod názvem „Karel Kryl u protinožců“. Sál byl naplněný jeho obdivovateli, kteří ho opět nadšeně přijali. Program se konal 9. května 1986 a také bylo ovšem ještě setkání v Sokolském Národním domě. Potom již jen loučení na letišti, kdy nám všem bylo smutno, že znovu odlétá zpět do Evropy.

Další zájezd Karla Kryla do Austrálie se bohužel již nekonal.

Nesnáším, když někdy se o Karlu Krylovi píše nebo hovoří pouze jako o písničkáři. Texty, které zpíval a doprovázel hrou na kytaru, byly básně. Karel Kryl byl básník, muzikant a politický komentátor. Karel Kryl nebyl člověk, na kterého se dá zapomenout.

V roce 1997 se 2. března k výročí Krylova úmrtí konal v salonku Sokola Sydney program, který jsem s členy Artspectra připravila. Součástí programu bylo promítání videokazety, kterou nám poslala Krylova manželka Marlén. Záznam na kazetě byl pořízen v Mnichově a v Čechách v roce 1990.

Karel Kryl - Slovička

Ne, nejsou návraty

*Vždyť všechny známé věci
– od stromů před vraty
až po kanára v kleci –
jsou provždy ztraceny
když jednou odešel jsi*

*Hle, Čas, jenž navěšel si
na řetěz zlacený
smaragdy staletí
a diamanty vteřin
teď lůžko stele ti*

Má hlínu místo peřin

Tak jako jsme nezapomínali na Karla Kryla zde my v Sydney, nezapomínali na něj ani v ČR. Pravidelně se konala zádušní mše v Břevnovském klášteře v kostele sv. Markéty.

Dovolte, abych zde citovala část řeči biskupa Václava Malého, z jedné z těchto mší:

„Bylo to Karlovo vnitřní nutkání, aby nám otvíral oči. Děkuji Bohu za to, že nám pomáhal otevírat oči. Že nás chtěl vyvázat z pouta určité netečnosti, zabydlenosti a zajištěnosti. Že nám poukazoval i na to podstatné. Děkuji Bohu za to, že nám Karla dal a že nám daroval skrze něj také to podstatné, čímž skrze něj oslovoval všechny nás.“

Vzpomínám-li na Karla Kryla, jsem šťastná, že mám na co vzpomínat. Při obou jeho návštěvách Sydney jsme měli s manželem možnost prožít s ním pěkné dny.

Co mi zbývá krom krásných vzpomínek? Štůsek dopisů, ten poslední psaný dva týdny před tím, než náhle zemřel.

Tímto článkem vám chci jenom připomenout, že Karel Kryl byl a žil, dokud mu nepuklo srdce bolestí.

Karel Kryl

...Snad odjet... Co já vím?...

...Odtud!... A nechat sebe

se srdcem bolavým

za sebou!... Modré nebe...

...barevné kamínky...

a rána přelíbezná!...

Žít, kde tě nikdo nezná

a nemít vzpomínky!...

Být Bohu nablízku!

Hádankový Koutek

Pan **Richard Toman** opět vyřešil správně všechny tři hádanky, avšak pan **Oliver Fiala** měl, bohužel, pádný důvod se tentokrát hádankami nezabývat, jak si můžete přečíst v Žalově.

1. Mechanical Alarm Clock

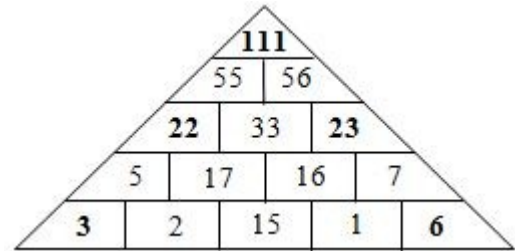
You decide to get up early tomorrow morning. So you get your mechanical alarm clock (with hands) because it has a very loud ring. You set it to ring at 10 a.m. and you go to bed at 9 p.m. **How long do you sleep for?**

Solution: You will sleep merely one hour, as a clock with hands doesn't distinguish between 10 a.m. and 10 p.m.

2. Holey Triangle

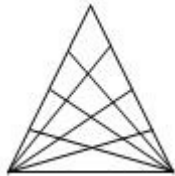
Complete the triangle so that the number in each box is equal to the sum of the numbers in the two boxes just below it.

Solution: On the right is a diagram with one possible solution. The problem is solved with trial and error; I don't know about any good shortcut.

3. Count the Shapes

How many triangles and quadrilaterals are there in the diagram below? **Count each of those two shapes separately.**

Solution: There are **64 Triangles** and **36 Quadrilaterals**, in total 100 shapes. The author is **Stephen Froggatt** and you can see and discuss the puzzle at **"Math is Fun Forum"** on the Internet.

Dnešní hádanky:

Všechny tři hádanky jsou dnes opět z knihy **"Enigma"** *Fabrice Mazza* díky tomu, že jsem se naučila tvořit i složitější obrázky. Ta první je spíše jen trik; ta druhá by mohla být, pro ty co mají zájem, prvním setkáním s Pascalovým trojúhelníkem. Velmi bych to doporučila všem, kdo mají jen trochu zájem o zajímavé matematické vzorky! A ta třetí? To musím přiznat: to je jedna z nejtěžších hádanek, které jsem Vám doposud předložila. Ale když ji vyřešíte, budete se cítit právem spokojeni se svou vynalézavostí.

1. Each in their Place

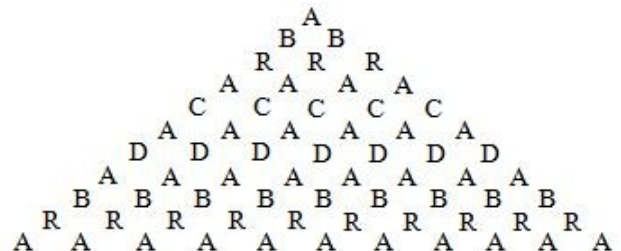
A copyist offers to rearrange the illuminating room. Lady Clarissa wants to sit behind Brother Etienne, but Brother Etienne is adamant: he must sit behind Lady Clarissa!

How can this problem be solved?

2. ABRACADABRA

Beginning with the letter A at the top of the triangle and reading downwards, always progressing via adjacent letters, how many ways are there of reading the word ABRACADABRA?

How can this problem be solved?

3. Glassworkers

Two master glassworkers are competing with each other to make the stained-glass window for **Chartres cathedral**. To decide between them, the archbishop sets them a challenge: "Here is a square of glass with 24 cm sides and a ring with a diameter of 5 cm. Whoever is able to cut the square into four equal pieces that can pass through the ring without breaking will win the contract!

How can this be achieved, assuming they each have a cutting diamond that can cut the glass in any direction?

Maria Daňková
 MariaDankova@gmail.com
 Tel: (02) 9939 1031
 Mob: 0448 893 788

*Viktor Ponrepo, vlastním jménem Dismas Šlambor (6. 6. 1858 – 4. 12. 1926)
byl český průkopník kinematografie, majitel prvního stálého
kina v Praze v domě U modré štiky v Karlově ulici.*

KINO PONREPO – SOKOLSKÝ NÁRODNÍ DŮM SYDNEY

Představení se obvykle konají každou třetí neděli v měsíci v sokolském Národním domě v prvním patře 16 Grattan Crescent, Frenchs Forest v 14.00 hodin.

Neděle 13/4/2014 v 14.00 hodin:

NAŠE BLÁZNIVÁ RODINA

Dvanáctiletá Jana se vrací z nemocnice. Doma pozoruje určité změny a má obavy, že se její rodiče budou rozvádět. Ve skutečnosti ovšem očekávají dalšího potomka... Po předčasně zemřelém Janu Valáškově dokončoval snímek Karel Kachyňa. Režie: Jan Valášek st., Karel Kachyňa. Hrají: Bohumila Houdková, Jarmila Srbová, Jiřina Jirásková, Vladimír Menšík, Jiřina Šejbalová, Bohuš Záhorský, Ferdinand Krůta, Josef Bláha, Karel Urbánek, Zdeněk Hodr a jiní.

Neděle 25/5/2014 v 14.00 hodin:

ŽENU ANI KVĚTINOU NEUHODÍŠ

Pomenší čtyřicátník Ludvík Podzimek, loutnista a flétnista pražského orchestru, nemá zvlášť atraktivní vzhled. Přesto je obecně považován za velkého donchuána. Ženy se ho ujímají spíše z jakéhosi mateřského soucitu a Ludvíkovo měkké srdce nedovolí, aby se s kteroukoliv rozešel. Milenky se mu proto kupí a působí mu potíže. Tak stráví noc v bedně na peřiny, když se nenadále vrátí domů manžel bývalé spolužačky Blaženy. Manželka Zdena ho za to hodí na krk rodinné přítelkyni Heleně, na kterou žárí. Ludvík se odstěhuje raději k příteli Břetislavovi. Pohledná konferenciérka Bohunka doprovází orchestr na zájezdu a zamiluje se právě do Ludvíka, což mu dá najevo v Praze při náhodném setkání ve vinárně. Intelektuálka Dáša nazve Ludvíka pasivním erotickým nádečníkem. Ludvík se Bohuncině lásce podá. Jejich první milostná noc skončí příchodem rodičů. Bohunka si hrdě odvede Ludvíka z domu a oba skončí na VB. Muž v pyžamu a dívka v noční košili vzbudí totiž na noční ulici srocení davu. Vztah pokračuje, ale Ludvík se nemá k rozvodu. Bohunka se natruc rozhodne vdát za jiného. Nakonec však přímo od radnice ženichovi uteče. Pronásleduje Ludvíka a k ní se připojí i jeho další milenky. Nešťastný muž uprchne. Inzerátem v novinách pak hledá další ženu... Režie: Zdeněk Podskalský st.. Hrají: Vlastimil Brodský, Jana Brejchová, Jiřina Bohdalová, Květa Fialová, Jan Libíček, Josef Zíma, Ilja Prachař, Nina Popelíková, Vladimír Hlavatý, Karolína Slunéčková, Zdeněk Dítě, a jiní.

NĚKOLIK POZNÁMEK O VELKOMORAVSKÉ ŘÍŠI

Kateřina Hájková

Velká Morava, Velkomoravská říše, je dosud stále ještě z velké části zahalena do tajemství naší bájně minulosti. Ví se, že tam kdysi vládnul kníže Mojmir, po Mojmirovi Rostislav a potom Svatopluk, ví se i něco a panství Pribinově na západním Slovensku. Ví se o vpádech hunských Maďarů z asijských stepí. Ví se, že Rostislavova říše byla velmi rozlehlým územím pokrývajícím dnešní Moravu, Čechy, severní Rakousko, kusy území německého, velkou část Slovenska a celé území dnešního Maďarska; neví se však odkud přesně a kam celá velkomoravská říše sahala. Archeologické objevy z posledních desetiletí na jihovýchodě Moravy, zejména kolem Mikulčic, Pohanska, a Starého Města u Uherského Hradiště, osvětlily mnoho dosud trvajících nejasností – ale přesto zůstává historie Velké Moravy dodnes ještě zdaleka nedořešenou záhadou našeho dávného minula. Není ale dnes sporu o tom, že Velkomoravská říše slynila pokročilým řemeslnictvím své doby, a že dosáhla i značné výše kultury vůbec. Chybělo jí ovšem zprvu písemnictví.

Tak jako i jiné národy malé i velké, zabývají se svou dávnou minulostí též Češi, a oprádat jí bájnými ději. Římané si vypěstovali báj o založení svého slavného města bratry Romulem a Remem, prý odkojenými vlčici. Právě tak pověsti starých Řeků oplývaly rozmanitými barvitými dohady o dávnou uplynulých časech. Podobně i svěrázné úvahy o pradávne české minulosti byly Čechy předkládány dychtivé veřejnosti počátkem devatenáctého století v historických podvrzích rukopisů Zelenohorského a Královédvorského, a dodnes ještě kolují pověsti o třech dcerách Krokových – Kazi, Tetě a Libuši, o Chrudošovi a Šťáhlavovi, o Libušině proroctví, o Libušině sňatku s Přemyslem oráčem, zakladatelem českého panovnického rodu – a mnohé z těchto pověstí dokonce plodně inspirovaly i české umělce a hudební skladatele. Mezi tak inspirované hudební skladby patří i Smetanův Vyšehrad, a také Šárka, dvě skladby z jeho cyklu Má vlast.

Kdy vůbec dorazili naši předkové do té tak často a tak hrdě oslavované České kotliny? Jak dnes víme, Češi se počali usazovat na svém dnešním území až někdy kolem počátku středověku, a má se za to, že jejich přítomnost v Čechách a na Moravě lze definitivně zasadit teprve do šestého století, když tam již už dříve pobývali keltští Bojové, a po nich potom asi po pět století Germáni, v Čechách Markomani a na Moravě Kvádové. Jak to vlastně bylo potom s příchodem praotce Čecha a jeho slovanské družiny na horu Říp není nikde autoritativně doloženo. Teprve prvními historicky skutečně doloženými daty jsou až definitivní záznamy z roku 845 a 863. V roce 845 se dostavilo do Řezna asi dvacet českých knížat s doprovodem svých poddaných, a přijalo tam formální pokřtění. Přijetí křesťanství patřilo samozřejmě k tehdejší dobrým mravům, a posilovalo upevnění knížecí moci. V červenci roku 863 našeho letopočtu se pak na Moravu dostavila skupina křesťanských věrozvěstů vyslaná tam byzantským panovníkem Michalem III. Jsou snad i jakési kusé a vědecky nedokumentované záznamy o panování jistého franckého kupce Sama v oblasti Čech ještě daleko dříve, ale zde výše uvedené letopočty 845 a 863 je přece jen nutno pokládat za první doložené historické údaje z české minulosti – tedy údaje až z devátého století.

Velkomoravská Říše prý byla velice rozsáhlým územím, zahrnujícím nejen Moravu samu, nýbrž i rozsáhlé oblasti dnešního Maďarska a severního Rakouska. Její přesný geografický rozsah není ovšem dodnes znám. Jak se zdá, byla tehdy v devátém století tak zvaná Velká Morava obrovskou končinou ve východní části Střední Evropy, a na jihu se musela dotýkat severních hranic Byzancie. Byla to ale říše pohanská. Byzancie naopak, jako východní součást Římského impéria, byla tou dobou ještě v plném rozkvětu. Zatímco někdejší centrum rozsáhlého impéria, Řím, byl v devátém století již po několik století ovládan barbarskými Germány, byla Byzancie s hlavním městem Konstantinopolí bezesporu centrem evropské civilizace. Konstantinopol – Cařihrad – byl tou dobou největším evropským městem s nádhernou katedrálou, a vlastně centrum moci a evropského kulturního rozvoje. Však také Byzancie jako evropská kulturní velmoc středověku přežila jako stát vyvrácení Říma o nějakých tisíc let, až do osudného roku 1453, kdy byla dobyta Turky. Není tedy divu, že právě do tehdejší kulturně vyspělé Byzancie, se obrátil panovník Velké Moravy, Rostislav, když v roce 862 požádal jejího císaře Michala III o vyslání křesťanských věrozvěstů znalých slovanského jazyka na území své dosud pohanské říše.

Rostislav se sice nejprve prý obrátil s podobnou prosbou na papeže v Římě, tam však byla oslyšena. Velkomoravský panovník pak požádal o pomoc sousední Byzancii, ležící na jih od jeho vlastního území.

V devátém století se již přirostřoval boj mezi Západem a Východem o jistá křesťanská církevní ustanovení a kréda, a Řím ovládající germánští Frankové nabývali v západní Evropě stále většího vojenského a politického vlivu a moci. Snad i právě proto pokládal byzantský císař za politicky prozíravé uplatnit svůj vliv v dosud pohanské říši rozprostírající se mezi Byzancií a říší Východofrankou. Rostislav měl samozřejmě i jiné, snad i hlavní důvody k tomu, aby se s prosbou o vyslání věrozvěstů obrátil k Byzancii. V jednom z kulturních středisek řeckovýchodní byzantské velmoci se nacházela Soluň, v níž a kolem níž žili též Slované. Toho si byl kníže Rostislav, sám již křesťanem, zřejmě dobře vědom a záleželo mu na tom, aby byzantští věrozvěsti ovládali slovanský jazyk – a ten se mezi slovanskými kmeny kolem Soluně zřejmě nijak podstatně nelišil od jazyka tou dobou běžného na území velkomoravském. Byzantský císař Rostislavovi vyhověl a poslal na Velkou Moravu křesťanskou misijní družinu vedenou dvěma eminentně vzdělanými kněžími dobře obeznámenými se slovanštinou. Tato družina vzdělaných křesťanů ze severořecké Soluně potom v roce 963 dorazila na Velkou Moravu. Ruce si tehdy asi mnul jak moudrý politik Michal III, tak i horliví misionáři do Velkomoravské říše odesílání - Konstantin, později Cyril, s Metodějem.

Tato historická misie z byzantské kulturní velmoci musela vzbudit mezi moravskými pohany nemalý rozruch. Jistě se o novém křesťanském náboženství pouze s jedním Bohem už ledasco dříve proslýchalo, bylo to ale tlumočeno franckými misionáři německy a nesrozumitelnou latinou. Najednou se objeví družina z jihu znalá domácího jazyka a vysvětlující Moravanům základy nové víry jim zcela srozumitelně. Konstantin s Metodějem s sebou přinášeli nejen písmo, ale dokonce písmo, jímž se dalo komunikovat srozumitelně a tlumočit zásady křesťanství jazykem velmi podobným jazyku Moravanů devátého století. Soluňští věrozvěsti byli ozbrojeni nejen vhodně uzpůsobenou abecedou, jejímiž znaky se dala přesně vyjadřovat slovanská slova – a tato abeceda byla pak nazvána glagolicí. Oni základy křesťanské nauky dovedli mistrně vtělit i do jimi pořázeného spisku nazvaného „Proglas“ psaného glagolicí. „Proglas“ byl jakousi předmluvou k překladu evangelia, a byl snad složen samým Konstantinem. Tak se stal bezesporu „Proglas“ asi Velkomoravanům jakousi prozatímní náhražkou bible. Staroslověnská literatura vytvořená věrozvěsty se může také pochlubit dvěma dalšími vynikajícími literárními díly vzniklými po smrti věrozvěstů, jímž byla „Život Konstantina“ a „Život Metoděje“. Kázání se rovněž musela konat jazykem soluňských Slovanů, blízkých příbuzných Moravanů. Není tedy ani divu, že to všechno vzbudilo závist misionářů franckých, a že začali v Římě osočovat u papeže řecké bratry. Ti se byli nuceni v Římě znovu a znovu ospravedlňovat, dokud papeže nakonec nepřesvědčili o prospěchu způsobu své výuky používáním domácího jazyka. Konstantin/Cyryl v Římě po několika letech tamního pobytu zemřel. Metoděje však papež povýšil na biskupa s obrovskou diecézí v oblasti Panonie. Tak Velkomoravská říše vzkvétala – jak za Rostislava, tak i později za jeho synovce Svatopluka. Její moc nakonec nezlomil ani Řím, ani Frankové. Vyvrátily ji a zničily divoké nájezdy asijských Maďarů. Maďarům, jako jednomu z kmenů Hunů, se podařilo podmanit si celou východní část velkomoravského území včetně celé oblasti Panonie. Od zemědělského slovanského obyvatelstva se přiučili hospodaření, a dodnes jsou v maďarském slovníku znatelné stopy slovanských výrazů z oboru zemědělství.

Po vpádu hunských Maďarů uprchli křesťanští a pokřesťení žáci cyrilometodějské éry jednak na jih do území bulharsko-makedonského, jednak do Čech, kde pokračovali v dalším působení. Ostatně se má za to, že i český kníže Bořivoj přijal křest z ruky Metodějovy. Čechy se sice nakonec ocitly pod vlivem východofranckých šířitelů křesťanské víry v řeči latinské, ale slovansko-řecký odkaz soluňských věrozvěstů přece jen tam přetrval po dobrá dvě století; jeho dědictví se dlouho uchovalo především v Sázavském klášteře. Ba i sám Karel IV, odchovanec francouzských učitelů, se ještě ve čtrnáctém století zabýval kulturním odkazem soluňských bratří – o čemž svědčilo i jeho zřízení emauzského kláštera v Praze. Tak došlo i k tomu, že česká literatura – a to je mezi literaturami Evropy výjimkou! – se může pochlubit svými základy jak z latiny, tak z dědictví soluňských misionářů. Je tedy odkaz Velké Moravy jedním z nejsvětějších mezníků naší pestré české kulturní tradice. Těžiště moci se ovšem přeneslo na západ do Čech, kde se moc Přemyslovců

zdrárně rozvinula po vývoji během několika dalších staletí, a kde vzniklo mocné české království. Kulturní kořeny počátků tohoto království zahrnujícího rovněž značnou část někdejší Velké Moravy, nutno však hledat právě tam, kde již v devátém století došlo k osvícení přineseném věrozvěsty z kulturně vyspělé řecko-slovanské Soluně.

FIDLOVAČKA

ANEB

ŽÁDNÝ HNĚV A ŽÁDNÝ HNĚV A ŽÁDNÁ RVAČKA

Jaroslav Vyhnálek

Naše státní hymna je mezi hymnami ostatních národů jakousi skromnou putičkou, nevychloubající se ani odvahou, ani útokem, ani bojovností, ani slávou. Zcela prostě – i když velmi tklivě – opěvuje krásy naší domoviny. Francouzská Marseillaise je bouřlivým vyzváním občanů chopit se zbraní. Britská hymna vzdává hold panujícímu monarchovi. Ve slovenské hymně divoce bijí blesky nad vysokými horami. Rakouská hymna požadovala, aby nám Hospodin zachoval „císaře a naši zem“. Naš neútočný a poklidný „Kde domov můj“ ani nevyzdvihuje naši údajnou sílu, ani nevyhrožuje nepřátelům – je jednoduše jen prostou a nebojovnou melodií se slovním doprovodem o krásách české země, našeho domova. Svědčí ta okázalá nebojovnost a ten tak poklidně vzdávaný hold naší hymny rodné zemi o nějakých rysech české povahy? Že by to byla opravdu povaha holubičí?

O tom, jak tato naše opravdu národní a nijak a nikým nám nevnucená hymna povstala a proč se stala naší hymnou, o tom se dnes už mezi mladými Čechy nijak živě nehovoří. Málokdo z nich vůbec asi ví, že ji poprvé vůbec slyšeli Pražané jako část druhé zpěvohry uvedené kdysi ve Stavovském divadle. Tou první zpěvohrou byl Dráteník skladatele Františka Škroupa. Povzbuzen úspěchem Dráteníka, složil na libreto Josefa Kajetána Tyla pak ještě druhou zpěvohru, Fidlovačku. Ta měla potom premiéru 21. prosince roku 1834, zase ve Stavovském divadle. Vznesenému pan-skému obecenstvu se bohužel nezamlouvala, příštím rokem měla jen jedinou reprízu, a na mnoho let jakoby úplně zmizela. Nezmezila ovšem navždy. Fidlovačka jako zpěvohra se sice nepotkala u diváků s úspěchem, ale jedna v ní zpívaných árií s houslovým doprovodem, zazpívaná na premiéře tehdy vynikajícím českým basistou Karlem Strakatým, se uchytila, a stala se v Praze nejprve pouličním popěvkem, spíše však odrhovačkou než vážnou a váženou písní. Popěvek se nicméně líbil, a nepřestal se Čechům líbit ani po přelomu století. V předposledním roce první světové války kdy se vidina české nezávislosti na habsburském Rakousku počíná měnit ve skutečnou možnost, znovuobjeví Fidlovačku režisér vinohradského divadla v Praze Hillar. Vzkřísí ji, opráší ji a uvede ji ve svém divadle opět v život, a stará Škroupova zpěvohra tam dosáhne přes sedmdesát repríz. Po obnovení samostatnosti se Škroupův „Kde domov můj“ nakonec stává českou národní hymnou. Dnes to už všechno zní jako neskutečná fantazie, jako nepravděpodobná smyšlenka. Jako jedna z našich českých národních historek uvedených v život zásluhou provozovatelů kultu povzbuzování národní sebedůvěry.

Fidlovačka bývala kdysi každoroční lidovou veselící pražských ševců. Tylovo libreto byla jednoduchost sama. Uvedl na scénu pouze staropražskou frašku o milostné zápletce schovanky Lidunky a ševcovského synka Jeníka Kroutila, a uvedl ji jazykem, jehož přílišná říznost se nemohla setkat s porozuměním měšťanského publika Stavovského divadla, kde se tradičně hrávalo vybroušenou němčinou. Nejen to. Již před několika desítkami let tam dirigoval geniální Mozart svou Kouzelnou flétnu, a krátce nato i premiéru Dona Giovanniho – a teď z ničeho se na úctyhodných prknech konzervativního měšťanského divadla objeví tak dokonalá přízemnost jako veselice nevzdělaných ševců! Ale asi se přece jen stalo to, co se státi mělo. Fidlovačka jako divadelní kus propadla, přežila ale árie s citem zazpívaná populárním basistou té doby Karlem Strakatým doprovázeného tklivou melodií houslí o půvabech české krajiny, domova posluchačů. Česká řeč tenkrát ještě sice pospávala, ale jemně vyvinutý hudební sluch Čechů poznal, co za poznání stálo.

Ten náš „Kde domov můj“ přetrval nejednu vřavu. Za první republiky byl s radostí zpíván jako česká součást státní hymny při slavnostních příležitostech. Přežil

i druhou, okleštěnou republiku až do německé okupace. Přežil, odsunut Němci okázale na druhou kolej, i německou okupaci. Musel se ovšem zařadit až za hymnu německou, a bylo nutno nejdříve vyslechnout Deutschland, Deutschland über alles – Německo, Německo nade vše. Nevěřilo se tomu, ale zpívat se to muselo. Někdy i s S. A. bojovnou písní Die Fahne hoch – Vzhůru s praporem! Obě tyto německé „trvalky“ pak nepřetrvaly. Zmizely, a naše česká Popelka je přežila. Zprvu opět vedle dunění hromů a blesků nad Tatrami. Za vlády bolševiků obvykle nutně s hymnou sovětskou nebo alespoň s Rudým praporem (Die Fahne tedy opět hoch?). Naše česká hymna přežila i komunistické mezidobí a dnes už je opět sama samotinká. Když semtam Češi ve sportu ukořistí někde zlatou medaili, zaznívá „Kde domov můj“ mezi mnohem ráznějšími hymnami celkem velmi neokázale a dost nemohutně. Nikdo z cizích posluchačů ani netuší tu jeho božskou prostotu. Nedovídá se, kde voda hučí po lučinách, kde šumí bory. Že se skví jara květ, že už jen na pohled je to zemský ráj. Že tam v těch taktech a slokách je ukryt náš český domov. Fidlovačce už sice dávno odzvonilo, pražští ševci se už dávno neveselí, ale ta tesklivá melodie s obdivuhodným doprovodem přetrvává. Dodnes.

Kdyby se k nám do republiky dnes alespoň na chvíli vkradly duše Škroupa a Tyla a dověděly se, že jejich dědictví nebylo dosud promrháno, možná, že by i zaslzely.

LETEM SVĚTEM

Dorazil mi k počítači lednový **Sokol de Paris** – skvěle barevný s mnoha fotografiemi, leč prakticky bez textu, s výjimkou vysvětlení pod snímky. Hledíme i na fotografie pařížského sokolského výboru, a zároveň i na snímky čestné stráže sokolů vedle Arc de Triomphe a u „historického hrobu“ v Cimetière du Père Lachaise blíže neoznačeného. Na titulní stránce se barevně vyjímá krojovaná skupinka sokolské mládeže a česko-francouzský Mikuláš s čertem a andělem v neklamně dámské podobě.

Lednový západoaustralský **Klokán** s vyobrazením klokana a černé labutě na titulní stránce a s označením, že jde o časopis České a Slovenské Asociace, s přáním štěstí do nového roku 2014, a s výjevem z dětské mikulášské nadílky v Perthu, znovu přesvědčivě dokazuje jak svornou pohodu mezi tamním elementem slovensko-českým, tak i skutečnost, že naši v Západní Austrálii se mají velmi čile k světu. Prohlížet a pročítat Klokána je vždycky nekalenou radostí. Všeobecná pohoda česko-slovenské komunity v Západní Austrálii vyplývá i ze slov a formulace úvodníku tajemnice Asociace Ivy Novákové. Reportáž Martiny Dobson-Brown o průběhu letošního tenisového turnaje Hopman Cupu v Perthu je osvěžující – i když jí použité výrazy „můžou“ a „říct“ člověka poněkud znepokojují. Tyto rušivé „havloviny“ bohužel pronikly do českých textů po celém globu... Na připojené fotografii lze popatřit na českou tenisovou dvojici Kvitová/Štěpánek – a Petra i Radek se tam usmívají velmi šťastně... Slovensky redigovaná příloha Klokánek dovede i dospělého čtenáře vždycky mile překvapit... Úplně znenadáni mi do ruky vletěl listopadový Klokán. Má na titulní stránce překrásnou barevnou fotografii pěti dětí – a samozřejmě i toto číslo je štědře obdařeno dětským Klokánkem.

Lednový **American Sokol** obsahuje hojnost fotografií, několik z nich dnes už historických. Přečteme si tam i několik česky(!) psaných veršů – samozřejmě bez háčků a čárek, s anglickým překladem. Jak nám již dobře známo, American Sokol lze dnes číst jen v jazyce anglickém. Dočteme se v tomto vydání o několika zajímavostech – například o tom, že v lednu 1897 vyšlo v Praze první číslo časopisu „Věstník Sokolský“. – Ocitujme si zde zajímavou stať uveřejněnou v únorovém vydání pod rubrikou February, kde jsou uváděny události, jež se kdy sběhly během onoho měsíce – třeba i to, že český Sokol byl založen právě v Praze v únoru roku 1862: “The American Sokol is a progressive organization willing to accept open, frank, democratic exchanges of opinion and devote time and energy to systematic, physical, mental and moral training. The American Sokols attempt to bring every American of Czech extraction and other nationalities into the organization. Sokol St. Louis was the first Unit to be founded in the United States in 1865”. Jak se tedy zdá, byl Sokol v St. Louis založen ještě dříve, než o rok později Sokol ve Vídni! Tehdy ovšem žily v Americe velmi početné osady Čechů, necítících se pod pantoflem Habsburků.

První letošní lednové číslo **Vídeňských svobodných listů** překypuje snímky z těch nerůznějších koutů českého a slovenského života ve Vídni. Nacházíme zdařilé fotografie z vánoční oslavy Českého srdce ve Slovanské besedě, z vánoční besídky v Sokole X, z vánoční oslavy v Sokole XII/XV, z koncertu koled v českém kostele na Rennwegu, z vánočního koncertu na českém velvyslanectví, a odjinud – nu je toho prostě veliká vánoční snůška, až se nad tou úrodou uveřejněných snímků srdce směje... Další lednové vydání otiskuje na titulní stránce fotografii Jana Palacha a uvádí, že podle svědectví jeho rodiny a přátel měl zesnulý chlapec mimořádně vyvinutý smysl pro spravedlnost. Je tomu již 45 let od Palachova upálení, na protest za českou kapitulaci sovětské hegemonii násilně vnučenou Československu okupační armádou. – Uvnitř listu je i zdařilý snímek Obecního domu v Praze dostavěného těsně před první světovou válkou, a vyzdobeného českými umělci Mikolášem Alšem, Maxem Švabinským, Alfonsem Muchou, Františkem Ženíškem a jinými. V doprovodném textu se poukazuje i na to, že tato historická budova postavená těsně vedle Prašné brány hostí, kromě několika jiných známých sálů, také Smetanovu síň. – Zajímavá je také reportáž o někdejších usazování Chorvatů v Rakousku a na jižní Moravě, vyhnaných ze svých sídel v minulých stoletích z jihu útočícími Turky. V neposlední řadě se dočítáme i o rozpuštění slovenské strany Vladimíra Mečiara HZDS. Kdo se směje naposled? – První únorové číslo oplývá tolika fotografiemi, že oči opravdu přecházejí, a to snímky nebarevnými i barevnými. Mezi těmi barevnými mi padl do oka snímek historického praporu vídeňského Sokola XV s označením „Sokolská Jednota Tyrš Vídeň“. V průvodním článku se dočítáme, že tato vídeňská jednota byla založena již v roce 1866! – Z dalšího obsahu není možno neoživit si památku osudů české sopranistky oslnivé krásy Jarmily Novotné. Byla po Emě Destinové naší nejslavnější českou operní pěvkyní, ale většinu života trávila mimo rodnou zemi. Narodila se v Praze roku 1907, a již jako osmnáctiletá zpívala roli Mařenky v Prodané nevěstě v Národním divadle v Praze. V letech 1933-1939 působila jako sólistka Státní opery ve Vídni, a posléze zpívala i šestnáct sezón v Metropolitní opeře v New Yorku, kde pobývala během druhé světové války. Vídeňské listy dále uvádějí, že prezident T. G. Masaryk ji kdysi doporučil na studium v Itálii, kde okamžitě získala roli Gildy v Rigolettu. Za doprovodu nadaného pianisty Jana Masaryka zpívala české národní písně. „Pro nevšední krásu, herecký projev, noblesní vystupování a výborně školený, stále udržovaný hlas byla uznávána jako nejlepší Violetta všech dob“ – uvádí se v Listech.

Březnová canberská **Beseda** je opět sytě žluťoučká s obrázkem hradu Kost Bohuslava Kalivody na titulní stránce. Velmi pozoruhodnou zajímavostí uvnitř listu beze sporu je tam otištěný a z internetu převzatý interview s ředitelem Evropské obchodní akademie Jiřím Petráškem z Děčína o jeho biologickém původu jako nemanželského syna Jana Wericha. Jiří Petrášek byl – podle jeho vlastních slov tam uveřejněných – adoptován a vychováván manželi Petráškovými. Musím přiznat, že tento příbuzenský vztah byl pro mne dosud úplnou novinkou. Totožnost své biologické matky profesor Petrášek prý sice zná, nehodlá ji však prozrazovat. K otištěnému interview je připojena i fotografie Jiřího Petráška s jeho někdejší spolužačkou, tenistkou Martinou Navrátilovou. Na tomto snímku lze skutečně vypořadovat synovu podobnost s jeho údajným biologickým otcem Janem Werichem, zesnulém již v roce 1980. Nu, svět je opravdu pln nečekaných odhalení a netušených překvapení...

Z čista jasna mi poštou došel koncem února časopis České obce sokolské **Sokol**, ve svém únorovém vydání. Obvykle se mi totiž dostává do ruky tento výtisk od jednoho z našich dvou štedrých Jelínků – buď od našeho župního starosty bratra Jiřího Jelínka, nebo od starosty Jana Jelínka. Snažím se přijít důvodu této změny na kloub, ale hned zde musím uvést, že toto mně přímo zaslané číslo je plno krásných barevných fotografií ze sokolského života, především ovšem doma v České republice. Hned na první straně se na nás přiusmívá velmi mladá sokolinka v maškarním hávu. Nalezneme ale i fotografii bratrů sokolů v Polsku, a několik odstavců je věnováno setkání domácích českých sokolů s členy jednoty v Mnichově během jejich výjezdu do Bavorska. V článku „Připomínky sokolských výročí“ sester Ivy Nenáhlové a Hely Pokorné čteme, že domácí čeští sokolové vloni v září zavzpomínali v Děčíně u tamní sochy Miroslava Tyrše na čtyři léta jeho dětství v onom severočeském městě. Nu, celkově povzbuzující čtení a soubor celé řady krásných snímků ze sokolského života. Tužme se!

Podzimně/jarní **Čechoaustralán** nás na titulní stránce vítá vyobrazením dvou v březnu narozených velikánů – našeho Jana Amose Komenského a Alberta Einsteina. Jimi nás tudíž uvádí do svého mnoha šperky vysázeného bohatého obsahu. Kde začít? Kde skončit? Snad v obou případech u pera paní redaktorky Barbary Semenové. Jak je jejím zvykem – ona sama i toto vydání začíná i končí. Začíná s obdivem úvahami o životě a díle Einsteinově, a končí úvahou nad odkazem Jana Amose a její poslední řádky se čtou takto: „Během putování exilem, během svých návratů i ve svém hledání vlastní víry a filosofie jsem také pochopila, že štěstí lze nalézt pouze ve vlastním srdci, kde člověk, jak napsal Komenský mi blízký, – „sám k pravému a plnému myslí uspokojení a radosti přichází“ . Jinak řečeno – autorka našla tedy v divokém kolotání a labyrintu světa opravdový ráj srdce, jak nás náš učitel národů moudře k tomu nabádal... O místě posledního odpočinku našeho největšího pobělohorského exulanta v holandském Naardenu se rozepisuje Milena Štráfěldová – a vyslovení jejího podivu o tom, jak se k onomu místu zachoval svět, totiž nikoli nepodobně než k místu pohřbení W. A. Mozarta ve společném hrobě ve Vídni – dnes již otrlého našince nepřekvapuje. – V Čechoaustralánu nalézáme tentokrát i příspěvky manželů Reichových. – Zdeněk píše pod jménem Rich, Jana jako Reichová – leč oba píší zajímavě a poučně. Zdeněk Rich provádí čtenáře historií českého rozhlasového vysílání ze Sydney, kde Jana kdysi sehrála nezapomenutelnou dlouholetou úlohu všestranně nadané a oblíbené „hlasatelky“. Jana nás zasvěceně provádí bludištěm klikatin svého rodokmenu. – Ve své „Glose“ se spravedlivě rozhořčuje Miloš Ondrášek nad okolnostmi kolem posledních let života Vasila Bilaka, jednoho ze signatářů dopisu, „kterým se obrátil s dalšími pěti členy ÚV KSČ na Leonida Brežněva, aby vojska Varšavské smlouvy zachránila československý socialismus a okupovala Československo.“ Uvádí, že Bilak trávil svá poslední léta v prestižní ulici, v prestižní vile a v prestižní bratislavské čtvrti. Uvádí také, že Bilak nedávno zemřel v 96 letech, a že jeho pohřbu „se zúčastnil kromě jiných bývalý generální tajemník KSČ Milouš Jakeš a poslední náčelník StB Alojz Lorenc.“ K tomu bych rád dodal, že Bilak, Lorenc ani Jakeš se ovšem neprohřešili zrádným odchodem do exilu, a bylo jim tudíž až dosud kavalírsky umožňováno dožívat v klidu, pokoji a s pobíráním příslušného státního důchodu v prestižních čtvrtích měst našich rozdělených republik bez obav z pronásledování či trestů. Úvaha to neveselá, ba truchlivá... Jan Košnar pokračuje již pátou kapitolou ve svých zajímavých vzpomínkách na svoje začátky v Austrálii. Nu, jako obvykle, dalo by se i dnes pokračovat ve chvále a rozboru obsahu tohoto vydání Čechoaustralána. Nelze však překračovat míru našich věstníkových možností. Jen ale ještě na slůvko, na slovíčko – a to spíše jen šeptem, tiše tichoulince. Narazil jsem tentokrát na dva tři příspěvky, jež jsem nedočel. Dočíst prostě nemohl, a obrátil jsem list. Neprozradím, samozřejmě že neprozradím, oč jde, oč kluše. Jen se rdím, že jsem se chtěl nechtě zpronevěřit, nebyl s to nezpronevěřit se, svému vytčenému úkolu.

Krajanským tiskem opět s radostnou účastí volně probrouzdával *Bořek Šindler*

Žádost

Obracím se na Vás o pomoc při pátrání po mé biologické sestře, která odešla v 90. letech minulého století do Sydney. Psala jsem na konzulát v Sydney, od nich jsem dostala odpověď, že jí mají v databázi, ale bohužel kontakt na ni nemají. Mám málo informací o sestře, nežily jsme spolu a až v roce 2011, když mi zemřel otec, jsem se dozvěděla něco málo o ní. Jmenuje se Irena Čermáková (za svobodna Irena Řeháčková), žila v ČR v Litoměřicích a se svým tehdejším manželem p. Čermákem odešla do Sydney (po nějaké době toto manželství skončilo). Mělo by jí být asi kolem šedesáti let. Moc toužím po setkání s ní, je to již má jediná přímá rodina. Budu Vám moc vděčná za jakoukoliv informaci o ní, pokud se Vám podaří nějakou získat.

Děkuji za Váš čas a budu se těšit na Vaši odpověď.

S pozdravem Oldřiška Kabrhelová z Ústí nad Labem v ČR

můj kontakt: +420603161062 e-mail: o.kabrhelova@seznam.cz

Krajané a čeština

Milí přátelé, Češi v zahraničí,

uplynuly dva roky, a abychom zůstali věrni tradici, připravujeme další konferenci zahraničních Čechů nazvanou Krajané a čeština. Uskuteční se 10. - 12. září 2014 v nové budově Národního muzea v Praze. Partnery setkání budou Ministerstvo zahraničí, Český rozhlas, Národní muzeum a další instituce. Námětem konference bude tentokrát český jazyk jako jeden z hlavních rysů národní identity a sounáležitosti s českou kulturou. První dva dny budou jednací, třetí den chystáme kulturní program. Konference bude mít – jako obvykle – také svůj rozměr společenský. Podrobnosti o programu budeme v průběhu následujících měsíců zveřejňovat na webu www.zahranicnicesi.com [<http://www.zahranicnicesi.com>](http://www.zahranicnicesi.com).

Konání konference oznamujeme s dostatečným předstihem, abyste si mohli naplánovat cestu do Prahy. Zaregistrujte se prosím na info@zahranicnicesi.com [<mailto:info@zahranicnicesi.com>](mailto:info@zahranicnicesi.com) nebo na adrese MKVZČ, K Zahrádkám 1289, 15500 Praha 5. Vaši registraci očekáváme do konce srpna 2014. Těšíme se na setkání s Vámi na podzim v Praze!

Za Mezinárodní koordinační výbor zahraničních Čechů

Ája Vrzáňová, Miroslav Krupička

Australské prázdniny 1996 (Dokončení)

Franta Černý

To však už byl pátek 22. 11. a i když v typicky evropském podzimním ránu slunce nesměle svítilo, v Amsterdamu byl během přistávání z okénka patrný ledový škrálop na hladinách zdejších kanálů. Domů jsem to měl už jen „co by kamenem dohodil“ a tak nezbyvalo než vzít podzim na vědomí jako neodvratnou skutečnost, protože bude následovat ještě zima a pokud to dobře dopadne, tak potom snad také opět jaro. Na dobře vybavených toaletách letiště jsem se trochu zušlechtil, umyl se a oholil, v hale jsem si dal kafčo, za zbylé drobné koupil nějakou čokoládu a odebral se k odletu směr Praha. Tam jsme po klidném a relativně krátkém letu přistáli před 11 hodinou dopoledne, a protože v té době nebyly ještě k dispozici nástupní tunely, dostal jsem při opuštění dveří letadla takovou pecku v podobě nárazu mrazivého počasí, že jsem měl pocit náhlého pádu do kvalitně předchlazené mraznice. Trvalo to však jen chvíli a potom už jsem byl jen v zajetí a objetí svých děvčat Járy a Terezy, které mě přišly přivítat a po chvíli i Viktora, který přivezl naše auto. Poděkoval jsem mu za pomoc a všichni tři včetně cestou rozbitého a reklamovaného kufru jsme se přepravili domů, aniž bych měl nějaké potíže s návratem k jízdě po pravé straně vozovky. V kuchyni jsem si sedl za stůl, Tereška mně otevřela pivo, Jára nalila polévku a byl jsem zase doma a vůbec mně nepřišlo zvláštní, že jsem byl ještě včera na břehu Pacifiku a dnes se nacházím blízko břehů Vltavy.

Vybalením zavazadel, vyřízením pozdravů a podělením se o zážitky definitivně skončila moje zatím nejdelsí cesta jak co do délky času mimo domov, tak i co do vzdálenosti od své rozvětvené rodiny. Byl jsem trochu unaven, ale spokojen a hlavně šťasten, že doma je všechno v pořádku a všichni se těší dobrému zdraví. Měl jsem před sebou ještě dva volné dny, které jsem plně využil a na pondělní nástup do práce jsem se docela těšil.

Co na závěr?

Je mnoho témat, o kterých by se dalo ještě hodně psát, protože určitě ještě mnohé z toho co jsem mohl vidět, zažít, nebo pocítit na vlastní kůži by alespoň za zmínku stálo. Nelze však postihnout všechno, bez evidentního rizika zkreslené interpretace. Některé vjemy a zjištění si snad budu pamatovat i bez strachu z vlastní sklerózy, ale o některých jsem měl dostatek času přemýšlet a dnes, s odstupem dvou let, kdy jsem si během této doby dával svoji cestovní reportáž postupně a po chvílích dohromady jsem rád, že mohu vnímat, posuzovat a srovnávat z určitého nadhledu. Snažil jsem se během svých Australských prázdnin dělat poznámky, abych příliš netápal, pokud se někdy dostanu k jejich utřídění, které jsem plně využil, protože – jak jsem se zmínil v úvodu – vlastní paměť občas poněkud kulhá.

Zmiňoval jsem se také o tom, že večer před odletem domů bylo v Shaw St. takové malé příjemné a neokázalé posezení na rozloučenou. Přišel také Dr. Šindler s Dášou a tak večer plynul v nenucené přátelské konverzaci. Když se návštěvníci poroučeli a přišel čas rozloučení, dostal jsem na památku plán Sydney – Compact Street Directory, v podobě úhledné a obsažné knížky o 685 stranách z toho 546 mapových listů, včetně rejstříku ulic, kladu listů a dalších obvyklých orientačních pomůcek. Moc pěkná a praktická věc, která mně sama o sobě udělala radost. Zmiňuji se o tom však v trochu jiné souvislosti. Připojená dedikace v záhlaví byla podnětem k myšlenkám a úvahám, které mě s naléhavou intenzitou zaměstnávaly už cestou domů, ale s odstupem času i mnohem později, když jsem se snažil třídit svoje poznatky a vzpomínky ze svého prázdninového výletu a pokoušel se o pochopení důvodů.

To věnování zní:

Panu Františkovi Černému, vzácnému návštěvníkovi ze severní polokoule, v upomínku na náš spleť a komplikovaný život mezi zálivy.

V Sydney, listopad 1996

Bořek Šindler.

Mohlo by se říci – taková slova se obvykle při podobných příležitostech píše. Mě však zaujala především závěrečná část věty, kde je jednoduchým a pro mě dnes už zcela srozumitelným způsobem sumárně vyjádřeno mnohé. Mnohé také velice dobře a úsporně vysvětluje, takže je o čem přemýšlet a postupně je možné dobrat se objektivně nějakých závěrů.

Já se skutečně necítím být ani trochu filozofem, neboť jsem poznamenán jen technickým vzděláním a nenaplňují mě vůbec žádné ambice k formulaci rezolutních a jednoznačných stanovisek. Mám však pocit, že se mně alespoň částečně podařilo pochopit podstatu problému, který dodnes zneklidňuje a trápí převážnou část starší generace, která opustila rodnou hroudu a z pochopitelných důvodů zvolila před půlstoletím nová místa svého působení. Svým rozhodnutím byli donuceni přijmout i zcela nový způsob života, v mnohém výrazně odlišný od toho, v němž do té doby žili a byli vychováni. Museli akceptovat pozitiva života ve svobodné zemi včetně všech negativ, která jsou vždy průvodním jevem tak zásadní životní změny. Nedovedu posoudit, co převažovalo. Pro většinu našich krajanů to bezpochyby znamenalo velice tvrdé a svízelné začátky při budování nové existence. Bylo to nelehké překonávání obtíží plynoucích z postavení emigranta v cizím prostředí, ale také překonávání do té doby zcela neznámé zátěže v podobě psychického strádání, způsobeného vědomím vzdáleného a nedostupného domova, možná i do značné míry zkreslených zpráv a představ o tom co se doma děje a v začátcích – zejména v průběhu padesátých let – i pocitu nezvratné jistoty o faktické nemožnosti návratu.

Je to příliš rozsáhlá látka k přemýšlení, než aby bylo možno formulovat nějaký obecně platný a jednoznačný závěr. I když jsem se v minulosti vždy poctivě snažil o vytváření vlastního objektivního názoru, přiznávám, že jsem musel mnohé ze svých představ poopravit právě na základě debat s různými lidmi, s nimiž jsem měl možnost během svých australských prázdnin mluvit. Netvrdím, že všichni usilovali jen o to, aby mně poskytli co nejvíce objektivních informací, ale při plynoucím rozhovoru se mnohdy člověk dozví mnohem víc než z odpovědi na přesně cílenou otázku. Jsou to poměrně dost složité záležitosti k pochopení, a i když nejsem skeptik, jejich narovnávání bude časově značně přesahovat do příštího tisíciletí jako téma k řešení pro nejméně dvě příští. generace. Příčiny a jejich důsledky v obecné rovině vztahů a odlišnosti názorů nelze zcela postihnout při časových možnostech relativně krátkého pobytu. Navíc je třeba brát v úvahu jistou – i když pochopitelnou – nevyhnutelnost povrchnosti pohledu.

Určitým překvapením pro mě byl pocit absence intenzivnější pospolitosti české komunity, protože moje představy vycházely z racionálního předpokladu vzájemné podpory a pocitu sounáležitosti mezi krajany, bez jakéhokoliv nadbytečného nánosů absurdního nacionalismu. Necítil jsem tam sice zřetelně žádný vzájemný antagonismus, ale – s výjimkou kontaktů mezi nejbližšími přáteli – ani příliš vstřícnosti. Přiznám se, že jsem byl poněkud překvapen (nikoliv zklamán), protože právě toto zjištění se dost lišilo od mých představ. Nemohu měřit a posuzovat, jak jsou na tom co do vzájemných vztahů třeba Slováci nebo Poláci, ale v každém případě není tento fenomén zase tak důležitý, abych o tom musel právě teď usilovně meditovat.

Vedle množství příjemných zážitků ze setkání, z mnoha zajímavostí, které jsem viděl, vnímal a cítil, existuje obtížně definovatelný fenomén, nebo možná trauma, které lze mezi krajanů vycítit, aniž by se o tom vedly nějaké podrobné debaty. Nejsem žádný analytik, avšak určité pocity jejich nespokojenosti, nebo nejistoty z naší současnosti, která se zdaleka neodehrává podle jejich představ a zažitých běžných měřítek, je nepřehlédnutelná.

Je velice obtížné udělat si v této oblasti jasno jen tak sám pro sebe, natož svěřovat papíru co všechno se člověku míhá hlavou, co chápe a kde se tak říkajíc vůbec nechytá. Každý jednoznačný závěr, nebo i pokus o něco podobného by byl jen nepřijatelným a trestuhodným zjednodušováním.

Domnívám se, že jednou z hlavních příčin tohoto specifického problému je pocit určité křivdy, že u nás není příliš dbáno obecně platných pravidel a hledisek. Co však jsou ve skutečnosti tato pravidla a hlediska? Čím se řídí a jak jsou stanovována, kdo je stanovuje a kdo je oprávněn, ale především schopen zajistit jejich respektování? Kdo je způsobilý posuzovat přijatelnost či nepřijatelnost určitých počinů a závěrů, které jedni přijímají a chápou a druzí se třeba i oprávněně cítí být oklamáni. Je to skutečně přetlak neuvěřitelného množství otázek, které se neuspořádaně a spontánně derou jedna přes druhou a naléhavě si žádají odpovědi. Odpovědi však nejsou a popravdě ani být nemohou, a když jsou, nejsou ani přesvědčivé ani jednoznačné. A tak se ten celý problém neustále pohybuje v nekonečné sinusoidě, kdy chvíli převládá pocit nahoře a chvíli dole, ale výslednice je a bohužel bude stále v nedohlednu, protože to je generační problém, navíc uměle umocněný politickou situací, kterou vytvořili jiní. Takový stav nikomu na klidu nepřidá, protože je živnou půdou většinou zbytečného pocitu zklamání a znechucení.

Moje stanoviska a pocity plynou z poznání, že „*nikdy nic nikdo nemá mít za definitivní...*“. V životě to tak bohužel chodí, i když s přibývajícímí léty každý má raději více jistoty než různých překvapení. Zdá se mně, že u našich krajanů převažuje jakýsi zbytečný pocit marnosti nad vynaloženou námahou, kterou museli podstoupit, že nejsou dostatečně bráni na vědomí a že jim jsou přímo i nepřímě odpírána jejich nezadatelná práva. I když dnes vím, že díky osobnímu kontaktu a vlastnímu poznání dokážu mnohé chápat, nemohu při dobré vůli se vším zcela souhlasit. Důvod nespočívá v nechuti či neochotě ale především v odlišnosti úhlu pohledu determinovaném mnoha značně odlišnými a nesouměřitelnými faktory.

Především mám dojem, že hlavním důvodem zmíněné nejistoty je skutečnost, že primární důvod emigrace našich krajanů, tedy zásadní životní změny, kterou před padesáti lety za dramatických a mnohdy nebezpečných okolností zvolili, už neexistuje a z dosavadního polistopadového vývoje usuzují, že jim jsou záměrně upírána jejich lidská a občanská práva.

Připouštím, že to tak na první pohled může vypadat – i když hodně zjednodušeně – logicky, ale v podstatě tom tak není. Plynou z toho jen rozmanitá nedorozumění, která jsou při nedostatku informací zcela pochopitelná. Nedomnívám se, že je to něco nepřekonatelného, nebo dokonce tragického. Je třeba si jen připustit a uvědomit obrovský rozdíl mezi životem v zaběhnuté společnosti, která měla po celých padesát let možnost kontinuálního demokratického vývoje, a padesáti lety života v komunistickém totalitním systému bez jakékoliv, nebo nanejvýš velmi omezené možnosti vývoje, který byl demokracii na hony vzdálen a který se po všech stránkách od normálního vývoje diametrálně lišil.

Když kapky vody dopadají dlouhý čas na tvrdou žulu, vyhloubí v ní obvykle důlek. Totéž platí o lidských myslích, které jsou v porovnání s žulou mnohem zranitelnější. Aby bylo docíleno nějaké racionální rovnováhy, bude k tomu potřeba nejméně dvou generací a vynaložení obrovského objemu práce a energie. Všichni – krajané ve světě i my, kteří zde celý život žijeme – jsme byli nestoudně oklamáni a doslova okradeni na duchu i na statcích v důsledku neovlivnitelných událostí způsobem, který se v podstatě nedá nahradit. Ale hledat absolutní spravedlnost a dožadovat se jí tvrdě a očekávat ji za každou cenu se mně za současné situace nezdá zcela na místě, protože je to reálně nedosažitelná meta.

I když chápu pocity všech, kteří se cítí být poškozeni, musím na druhé straně vycházet i z našich pocitů ošizení a okradení a brát ohled na možnosti a omezené zdroje, které má tato země v současné době k dispozici. Je to však reálná a nepřehlédnutelná skutečnost, jejíž příčiny jsou v daleké minulosti a spočívají mimo

neovlivnitelné mocenské faktory v naivní lidské nevěřivosti, vyjádřené i nezpochybnitelnými výsledky svobodných voleb v roce 1946. Dobře si pamatuji, že nikdo z lidí, které pokládám za normální – tedy ani náš táta – si nedokázali představit, že katastrofa vyvolaná komunistickým pučem v roce 1948 bude mít trvání v délce 41 let a navazující dlouhodobé, generační následky. Byli totiž vychováni v jiném a lidsky přijatelném systému, který podobné možnosti nepřipouští ani v myšlenkách. Škoda převeliká, že nebylo k dispozici dostatek vědomosti o tom, co komunismus ve skutečnosti je. Věděli však naši dědové a pradědové jaké osudné chyby se dopouštějí, když s nadšením likvidovali Rakousko-Uhersko? Muselo by – nebýt toho – nevyhnutelně dojít k druhé světové válce a k následné bolševizaci střední a východní Evropy s tak katastrofálními a dlouhodobými následky? Je člověk vůbec poučitelný? ... a záplava dalších podobných otázek by mohla pokračovat do nekonečna!

Když někdy čtu v novinách názory a reakce našich krajanů a spoluobčanů v zahraničí, jsem poněkud v rozpacích. Vůbec nejsem přesvědčen, že všechno u nás jde vždy jen správnou a jedinou možnou cestou, ale nemohu ani při nejlepší vůli akceptovat názory a stanoviska, z nichž přímo číší neznalost způsobená obtížnou ověřitelností reálné skutečnosti. Chtěli bychom být demokratickou zemí, ale i demokracii je třeba se učit. Máme před sebou k řešení tisícero vážných problémů, máme a ještě dlouho budeme mít mnoho problémů především sami se sebou, se svými komunizmem zmrzačenými mozky i se svými povahovými nectnostmi. Ale existuje někdo, kdo je naprosto dokonalý?

Každý, kdo je schopen dívat se objektivně kolem sebe musí přiznat, že je u nás na první pohled vidět obrovský rozdíl prakticky ve všem proti tomu, co bylo zcela běžné ještě v době nedávno minulé. Nemáme však kouzelný proutek, abychom jeho mávnutím mohli najednou docílit zázraku, i když bychom to tolik potřebovali a chtěli. Každý racionálně uvažující člověk však musí vidět, že je toho tak moc k nápravě, až je obtížné stanovit jen pořadí v jakém má být postupováno. I to však je mimořádně bolestné, protože rozdílnost názorů a naše evidentní nezralost v demokracii dovedou udělat svoje.

To však je nejspíš téma k řešení pro naše následovníky – pro děti a vnuky. Někdy se v dobré víře přespříliš trápíme problémy, které byt' s nejlepšími úmysly nelze ani řešit, ani ovlivnit. Silná a neobyčejně nutkavá bývá potřeba sdělení alespoň části z toho, co člověk v průběhu času na vlastní kůži poznal, co bývá mnohdy bolestně nabytou životní zkušeností, jejíž platnost a opodstatněnost si stále znovu a znovu s pocitem palčivé naléhavosti uvědomuje. V konfrontaci s nezkušeností mládí, kterou kolem sebe zblízka vidíme a intenzivně vnímáme je nám líto, že nemůžeme s patřičnou účinností zabránit riziku opakování vlastních chyb, kterých jsme se z nevědomosti a neznalosti dopouštěli a stále dopouštíme. Není a nebude nám to NIC platné ani, když budeme „tlačit na pilu“ ze všech svých sil a snažit se seč nám zbývající síly stačí. Nebyli jsme však ve svém mládí jiní, také jsme nedbali dobře míněných rad a také jsme museli svoje zkušenosti pracně získávat a ověřovat. Nedali jsme si vždy říct. Bohužel většinou jen vlastní, třeba i nepříjemná zkušenost může mít určitou, i když ne vždy absolutní korekční účinnost. To je totiž ta pravá škola života, které se nikdo nemůže vyhnout a jejíž absolvování je závislé na každém jednotlivci a na jeho přirozených schopnostech. Ale samozřejmě i na neschopnostech a nevědomosti. Každý jsme jiný, protože nejsme z jedné stejné formy a musíme to respektovat, i když se nám to někdy hrubě nelíbí.

Každý z nás musel více či méně trpce poznávat život. Neustále se pokoušíme všemi možnými a často i nemožnými způsoby zařídit to nějak tak, aby mnohdy bolestně nabyté zkušenosti nepřišly nazmar. Nemůžeme však chápat jako osobní křivdu, když mládí někdy zdánlivě nedbá. Oni vnímají po svém, i když o tom z našeho hlediska možná často a oprávněně pochybujeme. Nedávají svoje vnímání příliš najevo nevolí, obvykle tak čitelný způsob, jaký si my představujeme, nebo očekáváme, a nejsou ani ochotni tak činit. Myslím, že je to z jejich pohledu srozumitelné a legitimní, avšak v každém případě je to bytostně jejich věc a hlavně jejich svět a tak se těšme z jejich úspěchů a držíme jim palce v souboji s neúspěchy, protože kdybychom se snažili o cokoli jiného, budeme i s dobrými úmysly jen pro smích a navíc zakladateli zbytečných a nic neřešících mezigeneračních konfliktů. To jistě nikdo z nás nechce.

A tak přestože se bráním filozofování, na závěr jsem se přece jen neubráníl a v obecné rovině si to dovolil, i když bez zjevného nároku na neotřesitelnost svého názoru.

Ten závěrečný myšlenkový chaos je však už skutečný konec tohoto neurovnaného a možná i do značné míry nepřesného a nepochybně diskutabilního slohového cvičení. Nedovedu posoudit, do jaké míry se mně podařilo srozumitelně formulovat svoje nejen cestovní poznatky a pocity ze svých Australských prázdnin, ale tak jsem to viděl, a s odstupem času se snažil o objektivní pohled.

Austrálie je krásná země, kterou stojí za to vidět a vnímat na vlastní oči a kůži, protože jinak tu zem a tamější život nelze pochopit ani z části. Jsem rád, že jsem tu nezapomenutelnou možnost na chvíli měl a že jsem mohl alespoň kousíček té země s lidmi a jejich problémy sledovat a trochu poznat.

Praha, 25. listopadu 1998

Česká příjmení Divad (temere.com) 9. 01. 2005

(Pokračování)

A jsme už u padesátého osmého nejčastějšího příjmení u nás. Od písmene „Ř“ je to nejčastější příjmení. V České Republice pak je přes 12.500 lidí, kteří ve svých dokladech mají napsáno **ŘÍHA**, či Řihová.

Je logické, že od Řihy nebyla odvozena žádná místní, ani zeměpisná jména a tak nehledíme žádné vesničky, města, hory, potoky, které by se pojily s tímto příjmením. Jediný zeměpisný název Řiha patří 20 ha rybníku u Hradce Králové. A ani lidová tvořivost nezaznamenala ve svých pořekadlech, příslovích a lidových rčení žádnou příbuznost s příjmením Řiha.

A tak k tomuto příjmení můžeme uvést, že příjmení Řiha patří, tak jako mnoho jiných do skupiny jmen odvozených ze jmen křestních. Základním kmenem a výchozím českým jménem k domácké variantě Řiha je Řehoř. Tato podoba však vznikla z počestlého řeckého Gregorios, nebo z latinského Gregorius. Gregorius bylo dříve časté jméno papežů, kterých bylo celkem na římskokatolickém trůně 16. Jméno Gregor pak označuje toho kdo „bdí“. Řecké Gregor v překladu znamená bdělý. Známa je také oprava „juliánského kalendáře“ papežem Gregorem XIII v roce 1582 na kalendář gregoriánský, který prakticky používáme dodnes.

Z významných lidí nesoucích příjmení Řiha můžeme jmenovat Jana Řihu (1853-1922), pomologa a významného odborníka své doby v oblasti ovocnářství. Václav Řiha (1867-1934) byl také pseudonymem Václava Tilleho, uměleckého teoretika, kritika, publicisty a spisovatele. Dalším spisovatelem pak byl Bohumil Řiha (1907-1987), který ve svých knihách zpracovával problematiku venkova. Psal i knihy pro děti, z nichž nejznámější je asi „Honzíkova cesta“. Oldřich Řiha (1911-1974) byl českým historikem, profesorem Karlovy university a členem korespondentem Československé akademie věd. Zabýval se zejména dějinami 19. a 20. století. Vladimír Řiha (1905-1978) byl význačným hudebním pedagogem a vynikajícím klarinetistou, členem České filharmonie a zejména starší generace si vzpomene na vynikajícího fotbalistu, československého reprezentanta, hráče pražské Sparty, který udivoval svými technickými kousky všude tam, kde se na hřišti objevil.

Příjmení **ŠEVČÍK** je 56. nejrozšířenějším příjmením v Čechách na Moravě i ve Slezsku. Od písmene „Š“ je to příjmení čtvrté nejčastější a v naší republice přes 12.000 Ševčíků.

Ze známých osobností lze jmenovat Otakara Ševčíka (1852-1934), českého houslistu a zejména houslového pedagoga, tvůrce vlastní školy hry na housle (Škola houslové techniky, Škola smyčcové techniky, Houslová škola pro začátečníky) a učitele světoznámých houslových virtuózů Kubelíka a Kociana. Dalším pak koho můžeme jmenovat je Igor Ševčík, režisér a výtvarník animovaných filmů.

Z místopisných názvů můžeme jmenovat v okrese Třebíč rybník Ševčík.

Z odvozenin příjmení Ševčík jsou to převážně zdrobněliny jako Šefčík, Ševčisek, Ševče, Ševčisko, Ševeček, Švícko a některá další.

Příjmení Ševčík je zařazováno do příjmení, která vznikala podle stavu a zaměstnání. Podle starých pramenů byla podoba Ševčík nejen pojmenováním učně v tomto oboru, ale i hanlivým označením pro nepřilíš zdatného řemeslníka, který toho mnoho neuměl. Byl to také, a dodnes místně je, název pro drobnou rybku, zoologicky správně pojmenovanou ježdík

A ještě jedna věc je na příjmení zajímavá. To že, i když příjmení Ševčík bylo odvozeno od profese švec a následně i od příjmení Švec, je Ševčík naším 59 nejčastějším příjmením, zatímco příjmení Švec je naším až 82 nejčastějším příjmením. Více se nám toho o příjmení Ševčík nepodařilo v literatuře nalézt, ale snad to napravíme při popisu následujícího příjmení, kterým je příjmení Mašek.

Na pomyslném šedesátém místě v počtu příjmení v našich zemích je příjmení **MAŠEK**. Je osmým nejčastějším příjmením od písmene „M“ a v České republice je více než 12.200 lidí nesoucích toto příjmení.

Mašek patří do skupiny těch příjmení, jež byla s největší pravděpodobností odvozena ze jmen osobních, tedy jmen křestních. Největší část jich pochází patrně od Matěje, Matouše a Matyáše. Ostatně Matouš, Matěj a Matyáš jsou vlastně varianty jednoho a téhož příjmení a to biblického, přesněji hebrejského jména, jež mělo podobu Matitjáh, kde -jáh je zkratkou židovského boha Jahve.

Jméno tedy znamená něco jako Boží dar. Je však samozřejmě možné i to, že část příjmení Mašek byla odvozena i od méně rozšířených osobních jmen, jako Maxmilián, Mauritius a dalších, které začínají slabikou „Ma“. Příjmení Mašek je pak patrně bezprostředně odvozen od Máša (vedle ženského i mužské jméno) či od Mach. Jazykovědci však mají i teorii, že je možné i odvození přímé, a to od jmen se slabikou Ma- na začátku za pomoci u nás frekventované přípony -ek. Z odvozenin pak můžeme jmenovat příjmení jako Máša, Mašák, Mašan, Mašanka, Mašat, Mašata, Mašej, Mášek, Mašeta, Mašice, Mašiček, Mašík, Mašika, Mašin, Mašina, Mašinda, Maška, Maškovský, Mašta a jistě i některá další.

Z místopisných názvů od příjmení Mašek lze odvodit v okrese Cheb jméno Maškov, nebo u Litoměřic Maškovice.

Z významných lidí, jak bychom dnes řekli V. I. P., bychom mohli jmenovat Josefa Maška (1908-1994), českého lékaře internistu, prof. UK, zakladatele české gastroenterologie, nebo dalšího lékaře Karla Maška, jehož zájmem byla biochemická farmakologie a imunofarmakologie. Český skladatel, působící ve Vídni, byl Pavel Lambert Mašek (1761-1826), bratr hudebního skladatele Vincence Maška (1755-1831). Václav Mašek (1893-1973) byl českým malířem a grafikem. Jen pro zajímavost byl prvním autorem plakátů KSČ za první republiky. Ze sportu pak můžeme jmenovat Hanu Maškovou (1949-1972), mistryni Evropy v krasobruslení, jež tragicky zahynula při autonehodě a starší sportovní fandové, zejména kopané jistě si vzpomenou na Václava Maška, fotbalistu pražské Sparty a národního mužstva, nejlepšího spartánského střelce, který nastřílel celkem ve 477 utkáních 406 branek.

BUREŠ je dalším jménem v našem pomyslném seznamu nejčastějších jmen v našich zemích. V našem žebříčku figuruje na 61. místě nejčastějších příjmení a je pátým nejčastějším příjmením od písmene „B“.

Příjmení Bureš patří do skupiny příjmení, která byla odvozena od jména osobního, tedy jména křestního. Je to největší skupina příjmení, obsahující třetinu všech nejrozšířenějších příjmení. Tím osobním jménem je jméno, které ve starých dobách, kdy se příjmení tvořila, bylo zcela běžné a bylo to jméno Burian.

Dokladů o tom, že prakticky by se dalo mezi příjmení Bureš a Burian dát rovnítko je dostatek v listinných písemnostech jako je např. Půhonná kniha, Olomouc z roku 1571. Ostatně více méně příbuzná jsou snad všechna jména se společným kmenem Bur- jako Burda, Bureš, Burian a jiná. Bureš je patrně odvozen od Buriana úplně a Burda patrně jen z části. Příbuzné může být i zkrácené Burš, které nemusí být odvozeno od důstojnického sluhu, nebo jinocha, či mladíka (z němčiny) i když Jungmann převzal nové vojenské termíny do svého Česko-německého slovníku.

Z lidových rčení je známo ono dříve často používané: „Jsem stavitel Bureš. U mě dělat budeš, nebo pudeš!“ Z místopisných názvů bychom mohli jmenovat Buršice, nalézající se u Klatov, a nebo liberecký Buršín.

Z významných lidí příjmení Bureš můžeme jmenovat Marii Burešovou (1907-1968), herečku Národního divadla, nebo Miloslava Bureše (1909-1968), lyrického básníka s jeho nejznámější sbírkou „Otvírání studánek“, kterou zhudebnil Bohuslav Martinů. Příjmení Bureš či Burešová je známé i v politice, jako je tomu u bývalé ministryně v Pikhartově vládě, či v poslední době Judr. Bureše, jehož jméno se objevovalo v médiích v souvislosti s jeho členstvím u Nejvyššího soudu. A české předky měl

patrně i Karl Buresch (1878-1936), rakouský křesťanský politik a v letech 1931-1932 spolkový kancléř Rakouska.

Tolik tedy o 61 nejčastějším příjmení v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

Dostáváme se k 62. nejrozšířenějšímu příjmení, které bychom našli v naší republice a tím je **HRUŠKA**. Je také čtvrtým nejčastějším příjmením od písmene „H“. Možná, že byste ani nepředpokládali, že je na našem území téměř 12.000 lidí, kteří se takto podepisují.

Z významných lidí, kteří měli či mají toto příjmení lze jmenovat Jana Františka Hrušku (1865-1937), který byl národopiscem, filologem, a který se zabýval zejména Chodskem; dále můžeme jmenovat Karla Hrušku (1891-1966) člena opery Národního divadla, operního pěvce, tenoristu; dále pak komunistického politika a vojáka Čeňka Hrušku (1889-1969), nebo Karla Hrušku, grafika, malíře, ilustrátora a řezbáře. Ve své době byl známým i František Hruška (1819-1888) český včelař a vynálezce, major rakouské armády, kterému vděčíme za medomet. Profesorem Vysoké školy zemědělské a zemědělským odborníkem je Ladislav Hruška a známé je i jméno bývalého brankaře pražské „Bohémky“ Zdeňka Hrušky.

I v příslovích a pořekadlech nalezneme slovo hruška jako „Já o hruškách, on o slívách“ (adekvátně je známější „já o koze, on o voze“), nebo „Když hrušky zrají, česat se mají“, což znamená vše dělat ve správnou dobu. Jiným pořekadlem je „Ukazovat někomu hrušky na vrbě“, k čemuž je ekvivalent „malovat straky na vrbě“ nebo jiné, „bratr, nebratr – šup z hrušky dolů“, což znamená všem měřit stejně. Z místopisných názvů lze jmenovat Hrušky v okrese Břeclav a Vyškov, dále města a vesnice jako Hrušov, Hrušová, Hrušové Dvory, Hrušová Lhota, Hrušovany, Hrušovka, Hruštice. Z příjmení odvozených od příjmení Hruška lze jmenovat Hruš, Hruša, Hrušík, Hruše, Hrušecký, Hrušeň, Hrušík, Hrušínský (příjmení slavného hereckého rodu), Hruška, Hruškovič a další.

Příjmení Hruška lze zařadit buď mezi příjmení odvozená z vlastností tělesných, případně podle bydliště a mohly pochopitelně existovat i jiné motivy vzniku příjmení Hruška. K hrušce bývá obvykle přirovnáván tvar hlavy (v identikitech, tvar hruškovitý) a také typy břicha v určitých profesích jsou rozlišovány na „hrušku“ a „jablko“. Nositelé prvních jmen mohli mít před stavením strom hrušku, na zahradě pěstovat hrušku s neobvyklými plody, nebo chutí. Mohli mít pozemky v místech, kde se říkalo „u hrušek“. Všichni jistě známe slova písně „...stojí hruška v širém poli“, což připomíná dřívější zvyk vysadit hrušku jako strom v otevřené krajině. Hrušák se také říkalo koním s nažloutlou srstí. Někdo se mohl stát Hruškou i proto, že toto slovo často opakoval, třeba ve formě, že „vojáci padali jako hrušky“ (ve válce), nebo že ho všichni opustili a on zůstal sám jako „hruška v širém poli“. Nemalá část Hrušků pak vděčí svému příjmení i díky domovnímu znamení. Může pocházet i z erbu, kde byla hruška zobrazena.

Hruška je prvním stromem, který se v příjmeních objevil, dalšími příjmeními odvozenými od stromů je Jedlička a Vrba.

Víte, že příjmení **DUŠEK** vlastně znamená „slavný duchem“?. A že je to 63. nejčastější české moravské a slezské příjmení a že je čtvrtým nejčastějším od „D“? Někteří jazykozpytci příjmení Dušek odvozují od křestního, tedy osobního jména Duchoslav. Jiní to ovšem popírají a proč, o tom se zmíníme později. Jméno Duchoslav pak je složený výraz, který vyjadřoval přání rodičů nad narozeným, synem, tedy „ať je duchem slavný“ a od tohoto osobního jména se pak odvozovala doslova záplava jiných variantních jmen i další zdroje pojmenování.

A do toho pak také zasáhla církev, když kněz, který dítě křtil, „bylo-li jest po sv. Duše křtěno, dal jméno od Ducha sv. Duchek“. Čeští filologové pak tento zápis, který se objevuje ve starých kronikách, rozebírají tak, že jestliže došlo ke křtu po svatodušních svátcích (tedy po sv. Duchu koncem května) a jestliže to nebylo dítě panské, pak autorita, jakou byl kněz, rozhodla. Ve staročeštině pak byl ještě výraz „duša“, což byl ve své době velmi ceněný statek a také od staročeského „dech“, kam můžeme dnes dát rovnítko duch. Ale to jsou jen hypotézy, neboť křestní jméno Duchoslav bylo nalezeno až počátkem 17. století, kdy již většina příjmení byla vlastně na světě a v 17. století již existovali Duškové a Duchkové, vždyť písemný záznam se jménem Dušek pochází již někdy z konce 13. století. To ovšem nevylučuje, že Duchoslav jako takový mohl existovat mnohem dříve, jen písemný záznam nebyl

dosud nalezen A jak tedy posuzovat vznik příjmení Dušek? Asi tak, že patrně byli i starší Duchoslavové než v 17. století. Ti dřívější Duškové a Duchové byli asi odvozeni od základů, které jsme zde nastínili a možná že ještě od jiných.

Z významných Čechů s příjmením Dušek bychom mohli jmenovat Františka Xavera Duška (1731-1799) skladatele a hudebního pedagoga, Mozartova přítele a manžela Josefiny Duškové (1756-1824) zpěvačky sopranistky, pro kterou napsal W. A. Mozart řadu koncertních árií, z nichž asi nejslavnější je árie „Bella mia fiamma, addio“ v překladu „Krásný můj plameni, sbohem. Můžeme jmenovat i spisovatelku Danielle Duškovou s nejznámějším románem „Hra na lásku“, nebo Jaromíra Duška bývalého radikálního předsedu železničářských odborů. Mezi lidmi s příjmením Dušek bychom našli i Cyrila Duška (1881-1924) novináře a diplomata, který byl v roce 1915 obžalován ze spolupráce s mafií. Po vzniku ČSR byl velvyslancem ve Švýcarsku. V odborných kruzích pak je znám i František de Paula Dušek (1769-1827) český lesník, autor ve své době významné knihy „První základy umění polesného pro začátečníky v hospodářství lesním“.

A co je ještě všechno odvozeno od základu duch? Tak třeba svátek zemřelých Dušičky a i v příslovích a pořekadlech nalezneme slova jako „Byla v něm malá dušička“, což znamená, že měl strach. Z pořekadel můžeme citovat „o sv. Duše, (27. 5.) chod' ještě v kožuše“, nebo „když na Dušičky jasné počasí panuje, příchod zimy to oznamuje“. Z místopisných názvů pak můžeme jmenovat třeba Duchcov, Dušejov, ale, a to je zajímavé, nepatří sem třeba Dušníky, neboť ty byly osadou „dušníků“, tedy lidí patřících k záduší, tj. k církevnímu majetku. Jihlavanům je také známý 539 m vysoký Duškův kopec. Odvozenin příjmení od základu Duch, či Duše je velké množství, jako např. Doucha (bývalý kriminalista, jež dopadl „Orlické vrahy“), Douša, Ducháč (hudební skladatel populární hudby) Ducháček (vzpomínáte na Vlastu Buriána a jeho Ducháček to zařídí?) Duchák, Duchan, Ducháň, Ducheček, Duchek, Dufek (člen skupiny Plavců), Duchna, Ducháň, Duša, Dušák, Dušan, Dušátko, Dušej, Dušík, Duška, Duškovský, Duštír a možná že i J. Foglar zde našel svého Mirka Dušina.

Tak po příjmení Dušek je na dalším, tedy už 64. místě nejčastějších příjmeních v České republice příjmení **MACH**. Je to deváté nejčastější příjmení od písmene „M“ a v České republice je skoro 12.000 lidí, kteří ve svých dokladech mají jako příjmení Mach. Příjmení Mach patří patrně z největší části do skupiny jmen, která byla odvozena od jmen křesťanů, patrně od Matěje, Matouše, či Matyáše. Ostatně ona tato osobní jména jsou jen variantou jednoho a téhož jména a to biblického – hebrejského jména, které mělo podobu Mattijáh. Druhá část složeniny – jáh je zkratkou židovského boha Jahve.

Význam tedy jména Mattijáh v překladu by mohlo znít jako Boží dar. Je však možné že jde i o derivaci méně rozšířených osobních jmen jako jsou Maxmilián, Mauritius, případně od dalších, začínajících slabikou Ma-. Mach tedy výkladově nemá nic společného s machou (rutinou) či s „machrem“ (obojí je odvozeno z německého slova machen = dělat) a samozřejmě ani s machometánem, což je starý výraz pro mohamedána, stoupence učení proroka Mohameda.

Z lidí, jak bychom dnes řekli V. I. P. můžeme jmenovat Ernsta Macha (1838-1916), který byl významným rakouským fyzikem a filozofem, ale narodil se a část života prožil v Čechách. Jeho jménem je nazvána řada fyzikálních veličin a pojmů. Známý je také Josef Mach (1909-1987) filmový a televizní režisér, který natočil třeba Hrátky s čertem s nezapomenutelnými herci panem Filipovským a Neumannem v rolích čertů, ale natočil i seriál Tři chlapi v chalupě nebo film Vzbouření na vsi. Jiný filmový režisér byl Jaroslav Mach (1921-1972), který byl i scénáristou a byl bratrem předchozího. Jeho nejznámějšími filmy jsou „Slovo dělá ženu“ a „Tatínek na neděli“. Nechvalně známý byl Alexandr Mach, klerofašistický politik a publicista, činitel Ludové strany a Hlinkových gard na Slovensku a v době války ministr vnitra Slovenského státu, po válce odsouzený ke 30 létům žaláře. A ještě jeden Mach má křestní jméno Josef (1883-1951), český básník, překladatel a novinář. Jeho básnická tvorba byla ovlivněna dlouholetým pobytem v Americe. A z novodobější historie jistě je známé jméno Petr Mach, který kdysi z manuálního pracovníka se vyšvihl ne zrovna férovými způsoby až na majitele druhého nejslavnějšího českého klubu (po Slávii) Sparty, aby nakonec stanul před soudem.

Z pojmů obecně užívaných a odvozených od příjmení Mach lze uvést „Machův úhel“ nebo „Machovo číslo“, nebo „Machův princip“, pojmy známé z fyziky. Ve filozofii pak existuje i pojem „machismus“, výraz, na němž se podílel, tak jako na předchozích pojmech výše citovaný Ernst Mach. Ale jsou známy i lidové výrazy jako „kouká jako tele Machovo“ tedy hloupě. Známý je i večerníkový seriál „Mach a Šebestová“ s nenapodobitelným hlasem pana Nárožného. Místopisně lze uvést v okrese Náchod Machov, nebo poblíž Zlína Machová. V okresech K. Hora a Č. Krumlov pak jsou Machovice. U Náchoda pak je i Machovský vrch vysoký 713 m a snad by se sem dalo zařadit i Máchovo jezero, či 7mi hektarový Máchuv rybník u Jindřichova Hradce. Příjmení, odvozených od příjmení Mach je tolik, že by vydaly na celou stránku a tak jen ta nejběžnější. Mácha, Machač, Macháček, Machálek Machalíček, Machalka, Machan, Macháň, Machar, Machat, Machatý Machek, Machetka, Machník, Macho, Machonin, Machourek, Machů, Machulda, Machytka a mnoho dalších.

Tak to jsme si pověděli pár slov o příjmení Mach, při čemž odvozená příjmení jako Macháček, nebo Matoušek budou mít samostatný článek.

Je **HRUBÝ** silný, nebo hrubián? Tak by se také mohla vykládat podstata příjmení Hrubý. Bylo by to však příliš zjednodušené. Příjmení Hrubý je 65. nejčastějším příjmením u nás a je páté nejčastější od písmene „H“. V naší republice je přes 11.500 Hrubých a to ať již žen, či mužů.

Příjmení Hrubý patří do skupiny jmen podle vlastností nejen tělesných, ale i duševních. Kdyby se dnes uvažovalo, co slovo hrubý znamená a mělo li by to vyjadřovat vlastnosti nositelů příjmení tohoto slova, pak by se jistě podstatná většina nositelů příjmení Hrubý cítila po právu ukřivděna.

A proč? Protože ve Slovníku spisovné češtiny pro školu a společnost bychom se dočetli, že hrubý, rovná se nezdvořilý, surový, ohroublý, sprostý a tyto výrazy můžeme ještě doplnit o výrazy uvedené v jiné literatuře jako drsný, neslušný. A to jistě velká většina Hrubých jistě není... Naštěstí v době, kdy docházelo k tvorbě příjmení a přezdivek slovo hrubý mělo mnohem širší význam než dnes. Hrubým mohl být pojmenován člověk prostý, nevzdělaný, ale také i obtloustlý a dokonce i velký, silný, statný a někdy snad i bohatý. Která z těchto vlastností byla pojmenováním toho kterého člověka se dnes už nedozvíme.

Z přísloví je jistě dobře známo „na hrubý pytel hrubá záplata, nebo místně „na hrubý špalek hrubý klín“ což by se dalo parafrázovat jako jaká akce, taková reakce. Ale dříve bylo běžné i jít na „hrubou“, což znamenalo jít na velkou mši. Místopisně pak je známá Hrubá Horka u Jablonce n/N, nebo u Semil Hrubá skála a u Olomouce zase Hrubá Voda. U Hodonína bychom zase našli Hrubou Vrbku, u Prostějova Hlubčice a u Nymburka Hrubý Jeseník. Hrubý Lesnov je v Libereckém kraji a hrubý Rohovec v okrese Semily. Známe i kopec Hrubec vysoký 843 m u Českého Krumlova. Z pohoří pak lze jmenovat Hrubý Jeseník. Ale nejsou to jen místopisné názvy měst, vesnic a hor, ale i vody lze spojovat se slovem hrubý jako je tomu v případě Hrubá Stanovnice v okrese Vsetín, nebo Hrubý potok u Hodonína. A z příjmení Hrubý pak je utvořeno mnoho příjmení odvozených, jako je např. Hrub, Hrubá, Hruban, Hrubant, Hrubec, Hrubecký, Hrubej, Hrubeš, Hrubián, Hrubín, Hrubíš, Hruboš, Hrubýš. A ve staročeském jazyku bychom našli i složeniny typu Hrubobřichý, Hrubohlavec, Hrubohlávka a mnohé další.

Z lidí veřejně známých ať již dříve, nebo i dnes můžeme jmenovat Zikmunda Hrubého z Jelení (1494-1554), zvaného Gelenius, po Komenském snad nejvzdělanější humanista své doby, známý tím, že vydával antické autory. František Hrubý (1887-1943) byl profesorem brněnské univerzity a je známé jeho dílo Severní Morava v dějinách. Dalším Hrubým, který stojí za zmínku, byl Josef (1906-1988), architekt skupiny Cubr, Hrubý, Pokorný, kteří vyprojektovali čs. pavilon na Světové výstavě v Bruselu, nebo obchodní dům Bílá labuť v Praze na Poříčí. Významný podíl na základech české genetiky pak má Karel Hrubý (1910-1962), profesor Univerzity Karlovy. Neměli bychom zapomenout ani na archeologa Viléma Hrubého, v jehož zájmu je staroslovanské období a výzkumy ve Starém městě u Uherského Hradiště. A jistě znáte jméno herce Vladimíra Hrubého s jeho typickými charakteristickými postavami v českých filmech druhé poloviny minulého století. (Pokračování)

Western nations under threat from stealth jihad

www.globalcomment.net

In most Muslim countries the people are subjected to the totalitarian socio-political doctrine that Islam calls shariah, where women are repressed and draconian laws prevail. Under shariah polygamy, marital rape, wife abuse, female genital mutilation and underage forced marriages are rife.

Translated as “the path”, shariah is a comprehensive legal and political framework. Though it certainly has spiritual elements, it would be a mistake to think of shariah as a “religious” code in the Western sense because it seeks to regulate all manner of behaviour in the secular sphere – economic, social, military, legal and political.

Shariah has been, for over a half-century, lavishly financed and propagated by Islamic regimes (particularly Saudi Arabia and Iran), through disciplined international organisations such as the Muslim Brotherhood and the Organisation of Islamic Conference.

The jihad process is a two-pronged attack on Western countries and Western civilisation. On the one hand, Western governments have become distracted in fighting a clearly-identified military jihadist enemy in Afghanistan.

Far less recognisable, however, is the menace posed by jihadist enemies who operate by deceit and stealth from inside the gates. The latter threat is, arguably, a far more serious one to open, tolerant Western societies.

The local insurgents have become highly skilled at exploiting our tolerance, civil liberties, multiculturalism and racial vilification laws.

Multiculturalism, political correctness, misguided notions of tolerance and sheer wilful blindness have combined to create an atmosphere of confusion and denial about the current threat facing Western civilisation. The subversion campaign known as a “civilisation jihad” is taking place under the noses of government authorities.

Details of this stealth jihad came to light in a document entered into evidence in the 2008 United States vs. Holy Land Foundation terrorist finance trial. The document titled An Explanatory Memorandum: On the General Strategic Goal for the Group was written in 1991 by Mohamed Akram, a senior Hamas leader in the U.S. and a member of the Board of Directors of the Muslim Brotherhood in North America (MB, also known as the Ikhwan).

Read the full document to understand what the jihadists have in store for the West. The document makes it clear that the Islamic Movement is an MB effort, led by the Ikhwan in America. The Explanatory Memorandum goes on to explain that the “Movement” is a “settlement process” to establish itself inside the United States and, once established, to undertake a “grand Jihad” characterised as a “civilisation Jihadist” mission.

Although referring to the U.S., the document uses the phrase “**eliminating and destroying Western civilisation**”. The Muslim Brotherhood operates in most Western countries through its multitude of front groups and affiliates. Nearly every organisation operating within Australia and other Western countries with the word “Islam” or “Muslim” in the title is set up to promote the civilisation jihad through dawa (Islamization through stealth and deceit).

They are actively infiltrating academia and student groups, as well as legal, media, finance, political and judicial groups. One such group, the Federation of Australian Muslim Students and Youth (FAMSY), an offshoot of the Muslim Brotherhood, has been working assiduously to promote extremist aspects of Islam to the next generation of Australian Muslims.

Another jihadist group operating in most Western countries is Hizb ut-Tahrir (HT), an Islamic political movement present in over 40 countries across the globe, whose openly-stated objective is the destruction of Western civilisation, democracy and the capitalist system. HT openly proclaims its intention to make Britain an Islamic state by the year 2020.

Hizb ut-Tahrir was founded in 1952 by Taquidin Nabhani, a Palestinian member of the Muslim Brotherhood, to advance the cause of a global Islamic state ruled by a re-

established caliphate. It is regarded as a subversive organisation and banned in Pakistan, Russia and Germany.

Islam is all about submission (Islam means submission). The dawa infiltration within our society is aimed at our submission. Every time a kindergarten bans Christmas carols or a nativity play for fear of offending Muslims or a recreational centre allows special clothing or closed classes for female Muslims or the government sets up a Muslim advisory group containing jihadists or a police officer backs away from an aggressive, burqa-clad woman screaming “racist”, we have to that extent, submitted to Islam.

Their own words

“The process of settlement is a ‘Civilisation-Jihadist process’ with all that the word means. The Ikhwan must understand that their work in America is a kind of grand Jihad in eliminating and destroying the Western civilisation from within and ‘sabotaging’ its miserable house by their hands and the hands of the believers so that it is eliminated and God’s religion is made victorious over all other religions” – An Explanatory Memorandum

Sheikh Mohammad Akram, author of An Explanatory Memorandum

“We will conquer Europe, we will conquer America! Not through the sword, but through dawa (stealth).”

Yusuf al-Qaradawi, spiritual leader of the Muslim Brotherhood.

“It is the nature of Islam to dominate, not to be dominated, to impose its law on all nations and to extend its power to the entire planet.”

Hassan al-Banna, founder of the Muslim Brotherhood.

“Jihad is a continuous and never-ending struggle, waged on all fronts including political, economic, social, psychological, domestic, moral and spiritual... In war, our main objective is the opponent's heart or soul.”

S. K. Malik – The Quranic concept of war.

“Jihad is a war against anyone who stands against the call to Islam, whether he is an aggressor or not.” Methodology of Hizb ut-Tahrir for Change.

Iran President Mahmoud Ahmadinejad, addresses a 45-member Muslim Brotherhood delegation, including Australia's former Grand Mufti, Sheikh Taj El-Din Hamid Hilaly, invited to attend the Fifth International Imam Khomeini and Foreign Policy

Conference, held at the Iranian Foreign Ministry's Institute for Political and International Studies (IPIS) in Tehran in June 2011.

PERLY A PERLIČKY – sokolské i nesokolské

Tato úvaha sice patřila do minulého čísla, do čísla únorového, ale nebudiž nám toto jednoměsíční zpoždění bráno za zlé. Nejde o život. Jde pouze o měsíc únor. **V měsíci únoru** byl totiž **v Praze založen roku 1862 Sokol**. Zdá se, že to je dodnes jediná česká organizace, která přežila poslední desítky let české přítomnosti v rozpadajícím se Rakousku, první světovou válku, český národní vzmach za šťastných let první republiky, německou okupaci i bolševický ráj na zemi, a přihlásila se k novému životu ihned po sametové revoluci. Již brzy po svém vzniku v Praze se Sokol rozšířil i do zahraničí, především do Vídně a do Spojených Států – kde nepřestal existovat dodnes. Nehodlejme zde přivázat mouku do mlýna, leč přece jen si připomeňme, že Sokol sehrál velmi záslužnou a důležitou roli jako nositel české národní myšlenky za Rakouska. Sokolské ideje podněcovaly snahy československých legií za první světové války, sokolové byli mezi prvními bojovníky na Slovensku proti Maďarům v letech 1918-19, a sokolský duch prostupoval život československého státu za Masarykovy republiky. Za první světové války byly sokolské akce Vídní zakazovány. Jak mnozí z nás ještě dobře pamatují, německá persekuce sokolů za okupace byla nelitostná. Do Austrálie Sokol proniknul – pravděpodobně – až s vlnou poúnorových uprchlíků, a v Sydney byla založena sokolská jednota počátkem padesátých let minulého století. Nedejme se zmást hesly o vítězící mezinárodnosti nebo multikulturnosti. Český Sokol si snažme chránit a udržet jako dnes pravděpodobně nejstarší český spolek!

My děti první republiky jsme každoročně s radostí a opravdovým nadšením slavili sedmého března **narozeniny prezidenta Masaryka**. Jeho narozeniny slavila celá republika od Aše až k Jasině, a my jako malí záčkové jsme nikdy nezapochybovali o významu těch oslav. Měli jsme prostě štěstí, že v čele našeho obnoveného státu stál člověk jeho velikosti, v celé Evropě do příchodu Hitlera všeobecně uznávaný jako výjimečný, moudrý a nezkorumpovatelný vzdělanec. Byl nám opravdovým „tatičkem Masarykem“. Arciže se netěšil takové přízni ještě před první světovou válkou. V těch předválečných dobách byl i v českých zemích vysoce kontroverzní osobností, už třeba jako vědec bránil nepravdivost rukopisů kdysi Hankou české veřejnosti podvržených, nebo jako smělý obránce muže obviněného z rituální vraždy křesťanského děvčete v Polné – Masaryk byl nepohodlný v českých zemích kdekomu. Teprve jeho obdivuhodná a úspěšná zahraniční akce za obnovení české samostatnosti z něho učinila doma „tatička Masaryka“ – i když on sám si nikdy na žádné tatičkování nepotrpěl... Oba naši první prezidenti, jak Masaryk, tak jeho žák a nástupce Beneš, byli muži vzdělanými, odpovědnými a slušnými – a dodnes se zdá, že Masaryk svými smělymi koncepcemi přešel svoji dobu o několik generací. Je k podivu i k politování, že se právě jemu, synu moravské matky a slovenského otce, ani dnes nedostává na Slovensku patřičného uznání. Škoda.

Připomeňme si také, že dvacátého třetího března se v severočeském Hronově roku 1887 narodil starší bratr Karla Čapka a spoluautor mnoha jeho literárních prací, **Josef Čapek**. Josef byl mnohostrannou osobností meziválečného období, jako malíř, básník a spisovatel. Brzy po uvalení německé okupace v březnu 1939 byl Josef Čapek uvězněn v notorickém koncentračním táboře Buchenwald, kde setrval po

celou dobu německé vlády v Čechách až do dubna roku 1945. Přesný den ani přesné místo smrti Josefa Čapka není známo – ale má se za to, že se vracel do Prahy z Buchenwaldu se skupinou osvobozených českých zajatců a byl s nimi držen v předměstí Prahy Na Jenerálce, kde podlehl vysílení z dlouholetého věznění. I to nechť mají na mysli ti z nás, kdo nešetří litostí nad vysídlením Němců z republiky po druhé světové válce.

Lze vůbec ještě doufat, že **Austrálie** znovu jednou zřídí v **Praze velvyslanectví** nebo alespoň nějaké jiné řádné oficiální diplomatické zastoupení? Doufat se dá ovšem vždycky, ale snad zejména teď za vlády koalice před několika měsíci nově zvolené, snad právě teď by mohla svitnout skutečná naděje. Napadá mě totiž, že “speaker” nového federálního parlamentu v Canbeře je žena, již není Praha nijak neznámá. “Madame Speaker” Bronwyn Bishop Prahu zná, je o Češích docela dobře informovaná, a v dobách, kdy prozíraví čeští konzulové v Sydney pořádali oslavy osmadvacátého října v Sydney v důstojných prostorách parlamentní budovy v Macquarie Street za účasti australských prominentů, Bronwyn Bishop nesměla mezi nimi nikdy chybět. To už dnes patří sice jen do minulosti, leč neházejme ještě flintu do žita. Však ji tam po Praze kdysi galantně doprovázel jeden prominentní Čech z naší Sydney. Nu a? Nu a jedna a jedna jsou přece obvykle dvě. Jsou v Canbeře i dvě prominentní „vládní“ dámy jménem Bishop. Kdyby třeba ta Bronwyn Bishop – povzbuzena svým někdejším průvodcem Prahou – vlídně pokynula své kolegyni Julii Bishop, ministryni zahraničí, kdyby jí pověděla něco ze svých dojmů o Praze, kdoví zdali by se ledy neprolomily... Což o to, doufat by se i dalo, ale čte onen český prominent, onen kovaný český vlastenec a tehdejší galantní průvodce Bronwyn Bishop po Praze, čte on vůbec náš Věstník? Nebo donesou se mu tyto řádky alespoň k sluchu či vidu? Šeptne on potom paní Bronwyn do ouška několik zaklínadel? Věrme, že ano, a že se to přece nějak rozjede, a že to konečně i někam dojde...

V únoru probíhaly v Soči, přímořském místě Ruské Federace ve východním Černo-moří a v předhůří kavkazských velehor, **zimní olympijské hry**. Byly tradičně zahájeny dlouhým průvodem mezinárodních účastníků a mohutnou podívanou inscenovanou ruskými pořadateli v obrovském krytém stadiónu. Nebylo třeba poslouchat mnoho řeči – předseda olympijského výboru pronesl nedlouhou obligátní zdravici, a vzápětí nato prezident Vladimír Putin prohlásil zimní hry za zahájené – jedinou ruský pronesenou větou... Mladá „snouborderka“ Eva Samková z Vrchlabí v Podkrkonoší se Čechům postarala svými kamzičími skoky o zlatou medaili, a Češi si ji prý okamžitě překřtili na Samči – podle Soči. Druhou českou zlatou medaili získala opět žena, fenomenální rychlobruslařka Martina Sáblíková z Nového Města na Moravě. Češi si domů přivezli též čtyři stříbrné a dvě bronzové medaile. Australané bohužel se zlatými medailemi neuspěli – australské klima ovšem zimním sportům nijak zvlášť nepřeje... Nutno přiznat, že se Rusové vyznamenali skvělou organizací. Hry probíhaly částečně v samotném městě Soči, a částečně nahoře v horách s čarovnými vyhlídkami na zasněžené hory kavkazského předhůří. Nedošlo k jedinému skutečně nepříznivému incidentu, všichni účastníci se zdáli být nadmíru spokojeni. Závěrečný ceremoniál byl vskutku oslňující. Předseda Mezinárodního Olympijského Výboru ve svém závěrečném projevu Rusku poděkoval a prohlásil, že splnilo vše, co slíbilo.

Širlejka! Kdo z nás mohykánů z třicátých let dvacátého století by si na ni nepamatoval? Malá Širlejka, jak jsme ji tehdy nazývali, byla mladičkou hvězdou mnoha amerických filmů, byla to opravdu roztomilounká dívenka a kdekdo obdivoval její taneční umění. Potom léta ubíhala, filmy v nichž Širlejka vystupovala, se přestaly promítat – ale Shirley Temple se počátkem devadesátých let kupodivu objevila v Praze v roli americké velvyslankyně. Letos v únoru v pětadesátém roce života zemřela. Poutají se k její půvabné osobnosti ty nejkrásnější vzpomínky na její mladistvou postavičku roztančené filmové hvězdičky...

Bratr Petr Čermák zahájil v únoru novou sezónu tohoto roku v kinu **Ponrepo** filmem „Vrásky z lásky“, v Praze natočeným v roce 2012. V hlavních rolích hráli již nikoli

nejmladší Jiřina Bohdalová s Radoslavem Brzobohatým. Bylo skutečným požitkem sledovat do nejmenších detailů vybroušené herecké umění Bohdalové. Je to film, jemuž mohou dobře rozumět i diváci neznalí českých specialit a narážek na českou minulost. Zároveň je to film, jenž je nesporně lahůdkou pro paměť i uši starších generací. Režie také dokázala, že lze vytvořit hodnotný film bez nahotinek a zbytečných slovních oplzlostí. Výběru filmové zábavy bratra Čermáka budiž složena uctivá poklona, s přáním mnoha zdaru do budoucích produkcí Ponrepa.

Na nový rok – o slepičí krok. **Na Hromnice** o hodinu více. Březen, za kamna vlezem. Duben, ještě tam budem. Tak nějak. To ovšem platí jen v severnějších končinách severní polokoule. U nás v Austrálii samozřejmě za kamna nelezem' – a pokud vůbec kdy někde v zimě lezeme, lezeme jen tak kolem července, a lezeme spíše k ohřivači než za kamna... A o Hromnicích se tu prostě neví zhola nic. Nijak nic moc jsem o nich nikdy nevěděl ani já. Teprve teď, ve svém vysokém věku se konečně dovidám, že Hromnice mají původ již keltský, a že zapalování svíček počátkem měsíce února bylo už u Keltů rituálním projevem jakéhosi vítání příchodu jara, a to spolu s dalším svátkem zvaným Imbolc, svčným též počátkem února jako svátku světla, při němž se rovněž zapalovaly svíce. Onen Imbolc je prý dodnes známým svátkem v keltském Irsku. Protože si nečiním nárok na vševědění, musím předpokládat, že mezi čtenáři bude mnoho těch, kdo tohle všechno už věděli dávno. O Hromnicích, a možná i o tom Imbolcu. Kromě toho nutno poznamenat, že i tohle vlastně patřilo už do únorového čísla...

Nerad bych pochopitelně připravoval domácí Čechy v republice o iluzi výjimečnosti a nerad bych hodlal odbourávat jejich zřejmě nezbytné každodenní hrátky s jimi tak oblíbeným tématem korupčního jednání českých politiků, ředitelů společností a jiných výborníků a obratných bezcharakterních tunelářů, nemohu však nepoukázat na to, že korupce je dnes rozlezlá po celém široším globu. Samozřejmě i u nás v Austrálii. Otevřeme-li si noviny, poslechneme-li si televizní zprávy ráno, v poledne či večer, odevšud se ta **korupce** na nás šklebí. Samozřejmě – za režimu bolševiků nemohli bez korupce dobře přežít ani drobní soukromníci. Dalo se, muselo se někdy kupovat pod pultem. Za slušné lékařské ošetření se muselo platit extra na černo. Za přijetí dcery nebo syna na univerzitu se vtiskoval do dlaní rozhodčích dokonce třeba i klíč ke škodovce. Kdo si nepamatuje český příkaz doby o tom, že kdo neokrádá stát, okrádá rodinu? Takže zlé květy korupce nejsou v naší republice žádnou novinkou, ani žádnou českou vzácností. Korupce je trestuhodná, ale nezdá se být nějakým ďábelským výplodem demokratických svobod v České republice, ani jinde ve světě. Ani česká prűpovídka „kdo maže, ten jede“ není přece žádnou novinkou, že?

Prohlížel jsem velmi zajímavý šestý díl knihy spisovatele Petra Hory-Hořejšího „**Toulky českou minulostí**“ a narazil jsem tam na spoustu pozoruhodných podrobností z doby českého obrození, tedy především z první poloviny devatenáctého století. Českému jazyku už tehdy sice byla jasně vytýčena další cesta ku zdárnému budoucímu vývoji důkladnou jazykozpytnou průkopnickou činností Josefa Dobrovského, chyběl jí však stále ještě pestřejší výběr českých slov, a hlavně odborných termínů. Bylo tudíž třeba dosadit stovky dosud chybějících výrazů. V Toulkách jsem se dočetl, že o obohacení jazyka v tom směru se tehdy zasloužil i mladší bratr Josefa Jungmanna, jednoho z nejpłodnějších buditelů, vědec Antonín Jungmann. Ve svém antropologickém pojednání „Člověkosloví“ totiž uvedl v život mnoho výrazů, jež se vžily, a jsou dodnes zcela běžně používány – jako například bránice, čelist, hrdlo, šlacha, žláza, žluč, játra. Nebyl to geniální tah?

S očekávanou návštěvou mladých zástupců královny s následníkem trůnu v plenkách či bez něho se opět nepochybně rozvíří i otázka možnosti australského **republikánství**. Kdybych byl já dotázán na svůj názor na tuto ošemetnou záležitost, neostýchal bych se odpovědět takto: 1. Poděkujme Britanii za zavedení westminsterského způsobu řízení státu, a zachovejme si je. 2. Zaveďme si republikánskou ústavu s tím, že prezident bude volen parlamentem na doživotí, a to jako osoba nejméně padesá-

tiletá. 3. Prezident zůstane doživotně výlučně hlavou státu bez jakýchkoli pravomocí, a bude všemi uznávaným leč pouhým symbolem australské státnosti. 4. Po jeho úmrtí či eventuální abdikaci zvolí parlament prezidenta nového. 5. Podobně i jednotlivé státy australské federace budou mít státní doživotní prezidenty nebo hejtmany státními parlamenty volené, bez jakýchkoli pravomocí vykonávat skutečnou vládní moc... Tak bych odpověděl já. Bylo by tak možno zabít jednou ranou dvě mouchy – odstranit závislost, dnes třeba i jen zdánlivou, na Britanii, a vystříhat se ostudných humbuků kolem prezidentské volby. A do třetice – předešli bychom ve vývoji státnosti starší britské dominium, Kanadu. Mne se ovšem nikdo nikdy na to ptát nebude, a budou dále a zbytečně trvat rozhořčené půtky politických gladiátorů. So there! A australskou vlajku? Tu bych rozhodně neměnil. Přesně Austrálii symbolizuje – žijeme pod Jižním křížem, a jsme dědici osvědčených britských tradic.

Lovec perel Bojar

We're paying for the teaching of Marxist politics

Andrew Bolt Herald Sun February 18, 2014

MARXISTS murdered millions and wrecked every country they've led. Yet 25 years after the Berlin Wall's fall, they still cling to power in Australia's universities.

Amazing. Yes, our universities are the last refuge of the Marxist — of people such as Victoria University politics lecturer Max Lane, recently on the executive council of the Revolutionary Socialist Party.

Lane is now with the Socialist Alternative, which urges “the smashing of the capitalist state apparatus”, including the “dismantling” of “parliaments, courts, the armed forces and police”. Its followers “reject Australian patriotism” and “oppose all immigration controls”, and Lane last week dutifully sent a letter to the *Jakarta Post* to warn its Indonesian readers our immigration minister is actually a pirate who kills innocent people.

“The forcible seizure of other people’s boats ... and the coerced towing them to a destination not of their choice would all seem to amount to piracy,” Lane thundered. “These are immoral, inhumane acts. “I would like to see Immigration and Border Protection Minister, Scott Morrison, and the puppet General doing his work charged with piracy and criminal negligence causing death.”

It's odd that we pay a man with such extreme views — and so ready to trash our reputation abroad — to teach students at a university. Sure, universities should

teach all perspectives, so an odd Lane here and there is a detour to be expected. But scores of them?

In fact, Lane is one of 12 academics listed to speak at Marxism 2014, a four-day conference over Easter, which the Socialist Alliance organisers persuaded Melbourne University to host on its grounds. (Would the university similarly play host to a conference of fascists?)

Twelve academics is an astonishing turnout of speakers for a conference to promote a totalitarian ideology which has caused such devastation. But how well has the far Left captured our institutions — and public funding. And so the Marxism 2014 speakers include, for example, Professor Jane Kenway, of Monash University's education faculty, who teaches tomorrow's teachers. Then there's socialist Rick Kuhn, a politics reader at the Australian National University; "socialist activist" Tom Bramble, a senior lecturer in industrial relations at the University of Queensland; Diane Fieldes, a teacher in industrial relations at the University of NSW; Lisa Milner, a filmmaker teaching media students at Southern Cross University; and Aboriginal radical Gary Foley of Victoria University. Other speakers include academics whose influence goes beyond the students they teach.

Sarah Gregson, an industrial relations academic at the University of NSW, is also the president of her National Tertiary Education Union branch. (Her conference topic: "The RSL: foot soldiers of capital.")

Ali Alizadeh, who teaches literature and creative writing at Monash, also writes regularly for *Overland*, a far-Left magazine generously funded by the Australia Council with more of our money.

By coincidence, another speaker is Melbourne Workers Theatre co-founder Patricia Cornelius, a former academic now on the Australia Council's Literature Assessment Panel, which helps to decide how much in grants to give magazines like — hey! — *Overland*.

Hmmm. Why is it that Marxists are so dependent on state funding? And why do they get so much of it? Why, when even these Marxists' children have shown their parents their politics is unworkable?

You see, Marxism 2014 will hold a "School of Rebellion" to teach children as young as five "constructive, collective and organised rebellion" with lessons on "why unions matter" and "organising a student strike", plus a little fun with "smashing capitalism: a piñata party".

But even the *Green Left Weekly* had to admit last year's School of Rebellion ended with its 30 students rebelling against the school itself. It reported the children were given a "graffiti workshop" which "involved the kids making their demands and ideas known with spray paint". They sure did: "Their demands included, 'Free internet', 'Free Food', 'Free everything!'" And then: "The older kids rebelled in a slam poetry session, electing a 10-year-old girl as their spokesperson and demanding to go outside and play soccer. Which they did."

Marxism in a nutshell: Here are mini-Marxists demanding everything be given to them free, and then refusing to work themselves.

And how often have we seen what inevitably follows: the state using force to make some work to provide what the others take, and to crack down on those who protest? There will be no graffiti workshop at the School of Rebellion this year.

That's Marxism, kids. It's amazing that after so many disastrous failures, your parents still believe this stuff. But far worse is that so many of your parents' gurus are in our universities, trying to turn them into Schools of Rebellion, too. And we pay them.

NĚKOLIK ČRTŮ Z MLÁDÍ DOMA (2)

Lído, tajítek! A ten Růžek...

Bořek Šindler

Když mně bylo něco kolem dvou let, začala s námi u nás doma v Dejvicích bydlet Valaška Lída. Tak asi kolem svého třetího, možná čtvrtého roku jsem musel už vést naši Lídu ve své každodenní dětské evidenci... Ona ta Lída byla naše Lída, ale naše

vlastně nebyla. Přivezli jsme si ji s sebou na pár let do Dejvic z Horní Bečvy od Juříčků. Juříčkovi měli tři dcery – nejmladší byla Františka, pak o trochu starší Haňa a nejstarší z nich byla Lída. Bečvanka Lída Juříčková musela v tom čase v Dejvicích působit pravou a nelíčenou sensací. Nejenom svou specificky bečvanskou moravštinou – a to věru musela být moravština rázovitě beskydská, průzračně bečvanská a nikterakým cechizmem nepoznamenaná... Lída ale taky kromě své beskydské mluvy si s sebou přivezla z malebné Bečvy do Prahy i jiné vzorky svého rázovitého kraje. Chodila o nedělích dopoledne pravidelně do kostela „na velkou“. Vykračovala si tam pyšně v pestře vyšívaném bečvanském kroji, a to samozřejmě nemohlo nepůsobit na obyvatele tehdy nejmodernější pražské dejvické čtvrti jinak než dočista magicky. Tou dobou bývaly v Dejvicích/Bubenči jen tři všem známé katolické kostely – jeden zapojený na kněžský seminář poblíže dnešní Techniky; druhým byl poutní kostelíček u svatého Matěje nahoře nad šáreckým údolím na Hanspaulce; třetím byl starý historický kostelík svatého Gottharda, dole nedaleko bubenečského vchodu do Stromovky. K matějskému kostelíčku na Hanspaulku bylo od nás z Terronské ulice pro Lídu asi dost daleko. Dávala proto asi přednost nedělní mši u svatého Gottharda, a jako jediná krojovaná věřící tam musela mezi dejvickými a bubenečskými civilisty způsobovat nezvyklou pozornost... Tahle nedělní exotika se sice děla kolem mě, já to ale – tu Lídu a její nedělní zvyklosti – mohl tehdy vnímat svojí tří- či čtyřletou hlavou jen skutečně z popovršku. Děda Kubát, zřejmě Lídin obzvláštní důvěrník, mi ale Lídu a všechno kolem ní dovedl často připomínat po mnoho a mnoho příštích let. Lído tajítek – tak jsem prý já od ní žadoníval o čaj, vyprávěl mi děda Kubát. Já jsem si to v hlavě uspořádal až během dalších let... Nu nic, za hezkých pár desítek let jsem potom milou Lídu, tehdy už babičku, za pomoci sestřenky Běly na Bečvě hledal a našel, a padli jsme si jeden druhému okamžitě vřele do náručí. Oba s kapesníkem, jakby ne! Ukazovala mi spoustu svých pečlivě v albu chovaných fotografií se mnou v náruči jako capartíčkem – a šel jsem s ní pak v neděli na Bečvě na hrubou mši. To jsme se tehdy viděli na té mši naposledy, opravdu naposledy. Já se vrátil na druhý konec světa, a Lída našla pak po čase svůj poslední odpočinek v lůně rodných Beskyd... Málem bych byl ale zapomněl – vždyť já tu v Sydney mám takovou malinkou dojačku, takovou bečvanskou židličku, podařilo se mi zachránit ji z pražské pozůstalosti a dopravit sem do Austrálie. Je to taková moje bečvanská ikonka, a nedám si na ni dopustit... Nu, buhví kolik z těchle strípečků mám v hlavě od nejtěplejšího dětství, a kolik jsem pochytil až jen potom cestou. Bečvanská Lída tam někde ale zaujímá noblesní místo šlechtičny...

Ještě než opustím ty nádherné travnaté beskydské stráně s jejich voňavými jalovcovými keříky, ještě takovou příhodičku z těch bečvanských dob. Dvě další příhodičky. Dvě další vzpomínky. Chodívalo se s pražskými přáteli na Bečvě spuluhostujícími na dlouhé výlety do kopců, a mě nosívali „na koni“. Dodnes se pamatuji na Vítěnku Smidoviče, na něm se mi nějak sedívalo nejlépe a s ním jezdívalo nejraději, a poslouchal jsem rád jeho měkounkou ruskou češtinu. Chudák Vítěnka, dal se pak za války svést do bojování proti Stalinovi s Vlasovci, a po válce se po něm už jen země slehla... Ta druhá další vzpomínka na Horní Bečvu – ta se týká moji maminky, rodilé Pražanky, naprosto neznalé venkova a venkovských zvířat. Pasáček Bečvan Jano kolem nás Pražáků rád popásával krávy a pokukoval po „luftáčích“, a já jsem se kolem něho hrozně rád točil a naučil se pomáhat mu s tím jeho stádečkem; to byl pro mne Pražáčka opravdový hec. Jednou se Jánovi jeden volek zatoulal do nebezpečné blízkosti maminky, ta hned začala vyděšeně ječet – ale já jsem milého volka od ní nonšalantně klacíkem odehnal, a stal se v tu ránu matčíným hrdinou. Na to si pamatuju, jako kdyby se to stalo předevcírem, tak jasně si na to pamatuju... To už mně musely být asi čtyři roky, jezdívali jsme tam do Beskyd tou dobou každoročně...

Jednou jsme ale v létě na pár týdnů pobývali v létě v Kyšičkách u Prahy. Kousek za dnešním ruzyňským letištěm, za Unhoštěm směrem na Nižbor. Byla tam s námi dokonce i babička Kubátová, a byl tam s námi taky děda Kubát. Děda se mnou chodil k místnímu rybníčku, a já tam začal sbírat na břehu kamínky a házet je do vody. Jako bych i teď dědu slyšel – „Bořečku, dej si pozor na včeličky!“. Bořeček ale kamínky házel a házel, včeličky sem, včeličky tam, on jenom vesele házel a házel, a najednou se Kyšičky rozječely. A už měl Bořeček v prstíčku žihadlo, a řval jako tur. Řičel. A vážně, ještě teď je ho tu v Sydney slyšet, když zavře oči a poslouchá ten svůj jekot. Byla to ale lekce, lekce k nezapomenutí. I když žihadlo je už venku z prstu nějakých dobrých čtyřiaosmdesát let... Nějak dost od malička jsem napínal ucho na

ústa mluvčích, kam jsem přišel a kdekoli jsem se ocitnul. Kdoví proč. Poslouchal jsem tedy pozorně i tu bodrou a povídkovou místní kyšickou sousedku paní Broumovou, a hlavně to jak s jakýmsi kyšickým důrazem opakovala s gustem „vedi, pani, vedi...“. Ne „to víte, paní, to víte“, leč to svoje vedi, pani, vedi. Tak nějak po tom kyšicku. Mám to v uchu dodneška, a na ten rybníček jsem se zajel před několika lety podívat. Byl tam, ještě tam, věřte, ten rybníček byl, leč hustě porostlý nepěknou žabincovou zelení, v ní utopený a jí skoro nadobro pokrytý. Teď už ho určitě celý utopilo předměstí. I s včeličkami. Škoda.

Prahou patrně dodnes pobíhá, nebo se třeba už jen plouží, jistě hezká kopa Bubenečáků a Dejvičáků – možná dvě kopy a bude jich asi mnohem víc – kteří dobře pamatují, co kdysi stávalo Na Růžku. Na Růžku? Ano, tam, v těch místech, kde se dnes honosně rozprostírá Vítězné náměstí, dnes tak řečený Kulaťák. Pravím, že se budou ti pamětníci ještě ploužit Prahou, Dejvicemi, většinou o holích a pozvolna. Vsadil bych se ale, že jako očitý svědek a pamětník těch časů se po Sydney asi dnes ploužím jen a jen já. Zatím často bez hole, ale jen tak tak. Ten dejvický Růžek asi pamatoval dlouhá starodávná procesí za poutí Pražanů nahoru ku svatému Matěji. Matějská pouť bývala jednou ze slavných pražských poutí, nahoru ku matějskému kostelíčku. Stál tam dole ten Růžek ještě za mého raného dětství. Stála tam kovárna, snad i kolárna, možná i hospoda, a za dešťů se tam chodci brodili blátem, jako bych to viděl i dnes. Jezdila už kolem tramvaj, první dejvická, ale za deště a po dešti tam bývalo hotové boží dopuštění. Kdepak okrouhlý Kulaťáček, kdepak to panorama výstavných bloků kolem a kolem, kdepak obrys Nové Techniky, kdepak Metro a nějaká „Dejvická“! Tehdy se Dejvice teprve stavěly a nově budovaly. Bouraly se a zároveň i budovaly jako jedna z tehdy nejmodernějších pražských čtvrtí. Zbrusu nové Ministerstvo Národní Obrany už stálo a svítilo se novotou, stavěla se budova Hlavního štábu, stavělo se kino Bajkal a do Dejvic se stahovaly rodiny československých důstojníků, hlavně legionářů, a stavěly se tam pro ně celé bloky nových obytných činžáků. Dejvická třída se proměňovala na živě frekventovaný boulevard, a odpoledne se stávala elegantním korzom. Nastěhoval se tam Batův obchodní dům, bylo tam hned několik vynikajících pekáren, cukráren a uzenářství, korzovalo se kolem „koloniálních“ obchodů kolem kina Svornost, a dál až ke kinu Bruska. Na Uralském náměstí se stavělo velikánské tržiště, a dostavovala se nová velká obecná škola. Dejvice se obrozovaly, a jejich nejmodernější část, Hanspaulka, s vilovou čtvrtí Na Babě se takřka denně rozrůstala. To všechno jsem vstřebával jen tak mimochodem, a ty zrakové informace do sebe nabíral a roztrídil si až později jako školáček. A ještě později jako gymnasista. Ale koncem těch let dvacátých minulého, toho dvacátého století, ten Růžek ještě stál a fungoval jako opravdový růžek na rozcestí, a říkalo se tam dotenkrát Na Růžku. A pamatuju si to, jak by ne! Tu kolárnu či kovárnu, to bláto, tak jak to tam stálo a leželo. Potom někde někdo nějak musel mávnout tím čarovným prvorepublikánským proutkem nebo prostě jenom luskl prsty – a bylo po Růžku. Bylo po Růžku; Růžek zmizel a byl najednou ten tam, a vyvstal Kulaťák, jako ten Fénix. Najednou tu byl, tramvaje se točily dokolečka dokola, a náš děda Kubát exhibičně vyskakoval před Verdunskou ulicí z triadvacítky. Tehdy se ty tramvaje po Vítězném náměstí točily větším okruhem – triadvacítka a jedenáctka, sedmička si to dovedla šinout rovnou na Podbabskou. Co ale v Dejvicích a v Bubenci přetrvalo, to je ta zřícenina na Babě, přímo nad Podbabou. Proslýchá se, dodnes se to proslýchá, že to je vlastně nedostavěná vila. Začali ji prý budovat asi před třemistý lety či tak nějak, architekt se ale oběsil, vila zůstala nedostavěna a neblahá zvěst praví, že kdo by se ji pokoušel dostavit, neblaze skončí. Takže tam ta nedostavěná vila dodneška nad Podbabou výhrůžně trčí. S dědou Kubátem jsme z těch míst pouštivali draka, fičíval tam prudký, ale drakonoslý vítr.

(Pokračování)

MÁJOVÁ ZÁBAVA

**17. KVĚTNA V NÁRODNÍM DOMĚ 16 GRATTAN CRESCENT,
FRENCHS FOREST OD 18 HODIN.**

HRAJE IVO BÍLIK A DJ PAVEL KRÁSA

VEČEŘE OD 18 HODIN – BOOKINGS NECESSARY

0481 332 643

Z TAJŮ KRÁS ČESKÉ ŘEČI

Bořek Šindler

Kdo by dnes uvěřil, že před dvěma sty lety neměla naše dnes tak bohatá mluva třeba slova „látka“ nebo „plod“? A kdo by si pomyslel, když dnes v Praze kráčí rušnou Jungmannovou třídou, že to byl právě on, Josef Jungmann, kdo ona slova našemu jazyku kdysi daroval? Nu, mnoho a mnoho čisté i kalné vody ve Vltavě od těch dob kolem Šitkovských mlýnů protéklo... Jako by život naší řeči byl býval opravdu jen ta náhoda – jednou byla dole, jednou nahoře. Opravdu jenom náhoda?

Netřeba začínat od samého Adama, ale vrátit se alespoň několik set let do minula zde nebude zajisté na škodu. Český jazyk proploval úskalími ne nepodobnými dějinným úskalím jeho mluvčích. Všimněme si alespoň několika z nich. Tak třeba toho, že po lehkovážném provedení druhé pražské defenestrace v roce 1618 a jí následném zvolení falckého neznalce českých poměrů ze vzdálené Falce českými stavy za českého krále, a po prohrané bělohorské bitvě, došlo, jak dobře víme, k potupným popravám vzbouřenců, k vyhošťování vzdělaných protestantů z českého království. Úroveň spisovného českého jazyka tudíž počínala rapidně upadat. Kolem poloviny osmnáctého století se čeština fakticky udržovala na venkově, v městech však dominovala němčina. Český jazyk bylo nutno tedy probudit, vzkřísit a obrodit.

Věnujme se dnes alespoň letmo onomu pracnému úkolu kříšení češtiny našimi tehdejšími buditeli. Víme, že to nemohlo být a ani nebylo posláním pro lenivce a slabochy. Šlo o zápas na milost a nemilost – a obrozcenci nakonec zvítězili. Leč obraťme nejprve list o několik desítek staletí do počátku našeho letopočtu. V té době se naši slovanští předci asi proháněli někde daleko na Východě a možná, že několik družin mezi nimi dokonce už i počínalo hovořit nářečím podobným prvotní češtině. Z Čech už Germáni vypudili a k evropskému západu zahnali keltské Bóje z jejich oppid a usazovali se kolem Vltavy, Sázavy, Berounky, Labe a jiných později našich českých říčních toků. Osud tomu však přece chtěl, že slovanské kmeny je někdy kolem pátého století počaly vytlačovat z moravské pánve a české kotliny, a ustavil se posléze i rozsáhlý územní celek, jemuž dnes říkáme Velká Morava. Tam se již asi hovořilo jakousi západní verzí rané slovanštiny, a až tam už v devátém století se začínalo psát. Nikoli česky, jen jistou obměnou slovanštiny a písmem k nám doneseným mimořádně vzdělanými řeckými věrozvěsty ze Soluně. Takže i již tehdy – tudíž podstatně ne mnohem později než k tomu docházelo i jinde v západní Evropě – zahajuje české písemnictví svou dlouhou a pohnutou dějinnou dráhu. Křesťanské poselství bylo nanášeno na papír nejprve slovansky a srozumitelně na území velkomoravském, brzy ale též latinsky a nesrozumitelně na západnějším území českého státu. Má tedy naše písemnictví opravdu starobylé základy, jimž se jiným literaturám v Evropě nedostalo. Ovšemže šlo výlučně o písemnictví základního náboženského rázu.

Po vpádu maďarských Hunů z asijských stepí, a po rozvrácení Velké Moravy se těžiště křesťanské kultury přesunulo do Čech a během nějakých tří set let už daleko přesáhlo čistě náboženský rámeček. Ve století čtrnáctém, za vlády Karla IV, se již Praha honosila písemnictvím ve třech řečech – psalo se především latinsky, již ale zhusta též češtinou, a v pražské císařské dvorní kanceláři se vytvořila prvotní verze spisovné němčiny. Netrvalo ani dalších sto let a mistr Jan Hus, renomovaný lingvista, už do spisovné české literatury zavedl autoritativně středočeský dialekt, a uskutečnil dalekosáhlou reformu psaní v českém jazyce. Jinými slovy – šlo se tehdy dopředu plnou parou. Potom tento zdárný vývoj pozastavily, ba nehorázně přerušily, husitské rebelie a husitští spisovatelé úporně lpící takřka výjimečně na náboženských rozpravách. Vynalezení knihtisku a šestnácté století s sebou přinesly do Čech zlatý věk písemnictví, tedy již na samém počátku Nového věku. Bělohorská tragedie a sní spojené soustavné vymýcování protestantských vzdělanců v čele s Komenským a jejich knih učinila přítrž dalšímu kýženému vývoji a bohatšímu rozpětí české literatury a českého jazyka vzdělanců... Teprve ve druhé polovině osmnáctého století počalo zvolna docházet ku vzkřísování smrtelně zasaženého a již tak tak skomírajícího domácího jazyka.

Prvním vědecky pracujícím buditelem našeho jazyka se stal jezuitský učenec Josef Dobrovský. Sám sice nevěřil, že se čeština ještě může probrat k novému životu, umlčel ale hudlaření laických puristů a postavil ji po důkladném studiu její dlouhé historie na solidní základy pravidel, v podstatě dosud platných, byť pozapomenutých.

Dobrovský stál, i přes veškerou svoji nedůvěru v další platnou úlohu spisovné češtiny jako spisovného jazyka, vlastně v čele první generace našich obrozenců. Sestavil důkladnou českou gramatiku opřenou o její historické precedenty jím vědecky odborně zpracované a upravené pro dobu, v níž působil. To byla doba napoleonská a ponapoleonská, kolem přelomu dvou staletí a částečně i za politického působení ultrakonzervativního kancléře Metternicha. Kromě stabilizace české gramatiky a jejích pravidel, podílel se Dobrovský i na boji proti zfalšovaným rukopisům lživě dokumentujícími údajně uchvacující rozsah a hodnotu starého českého písemnictví, čímž radikální křídlo českých vlastenců chtělo oslňovat veřejnost českou i německou. Za falzifikátory se naopak postavil hlavní představitel druhé generace obrozenců, Josef Jungmann. Ovšem těžiště Jungmannovy práce spočívalo jinde – ve vypracování důkladného česko-německého slovníku, tak potřebného k dalšímu zdárnému vývoji českého jazyka a jeho zmodernizování. Česká řeč v té době jen dost zmateně kolísala a byla vlastně jen chudičkou poslužnou děvečkou mezi vypěstěnými evropskými jazyky. Kromě vypracování tolik potřebného slovníku ji právě rozhojnil tisíce novotvary jako například novotvary ohromný, záře, linout se, zeměpis, hvězdárna, látka, ryk, touha útrpnost, plod, bol, chlum, luh, dolina, neblahý a tisíce dalších neologizmů, aby našemu jazyku dopomohl opět se vyvíhnout mezi evropské špičky. Slova dovedně a ústrojně přejímal z jiných slovanských řečí, především z bohatě slovně vybavené a již literárně vytríbené ruštiny, ale jak sám tak s pomocí spolupracovníků rovněž ústrojně vytvářel slova nová. Je s podivem, že syn nezámožných rodičů z nepatrné visky na Berounsku, z Hudlic, se dovedl vyšinout na výšiny obrozenských snah. Kromě své obdivuhodné jazykozpytné práce se čile zúčastňoval i polemik na tehdy ožehavá témata, byl jedním ze zakladatelů Matice české, pracoval na vzniku nově zakládaných českých odborných časopisů a soustředil kolem sebe i celou řadu spisovatelů své doby. Chudičké bylo i české vědecké názvosloví. I na tom poli se selo a sklízelo. Spolu s Jungmannem obohatili češtinu stovkami vědeckých názvů kromě bratří Preslů i mnozí jiní vědečtí pracovníci. Čeština se zjevně probouzela k novému a bohatému životu.

V Jungmannově době se ovšem od česky píšících spisovatelů s naprostou samozřejmostí očekávalo, že budou z jejich per vycházet vlastenecky zaměřená díla. Kdo psal česky, musel opěvovat českost, slavnou českou minulost, přítomnost i skvělou českou budoucnost. A najednou se objevil básník Máchův se svým napohled nevlastenecky zaměřeným Májem. Neutloukli ho sice, ale obrozenečtí vlastenci odvážlivce Máchu přijímali zprvu s nevolí a chladem. My se tu snažíme probudit řeč a národ, a on si tu veršuje o lásce! Trvalo drahnou dobu, než se jeho verše staly Čechům symbolem stěžejního básnického výtvaru. Máchův Máj sice verši o lásce jen začíná, pojednává však především hluboce o životě a smrti – a Máchovi vrstevníci dovedli chválit jen vypjaté povzbuzování k opěvování českosti. Máchův jakoby se byl vrátil mezi krotké stádo poslušných oveček, jako by byl vpadl do české literární tišiny s elánem opravdového buřiče. F. X. Šalda ho potom mnohem později skutečně označil pravým jménem. Napsal o něm, že to byl „snivec a buřič“ – a tím on Máchův jistě byl. Až po smrti se Máchovi dostalo ocenění, že dovedl psát českou básnickou řečí daleko převyšující rámec pouhého vlastenčení. Ukázal, že už čeština jeho doby – dávno před polovinou devatenáctého století – byla schopna širokého básnického rozmachu v evropské úrovni... Když o několik let později se na české scéně objevil se svým britkým perem Havlíček a po něm Palacký, to už bylo českým brkům hej. Palacký sice nejprve napsal svoje Dějiny v řeči německé, spíše proto, aby to bylo srozumitelné v němčině vzdělaným Čechům, ale nakonec přece vyšly česky. Druhá polovina devatenáctého století, zejména její poslední dvě desetiletí, už byla ve znamení češtiny vybroušené na „velmi dobrou“. Netřeba jistě dodat, že za údobí první republiky už čeština slavila úspěchy evropské řeči vysoké úrovně.

Jak zakončit? Snad úvahou, že počátkem toho devatenáctého století všichni ti buditelé naši řeč opravdu jen budili. Budili ji sice ze spánku už dost tvrdého – leč šlo opravdu jen o probouzení, nikoli o tvorbu nového jazyka. Naše řeč má velice dlouhou tradici a staré kořeny, sahající až do soluňské éry kulturně vyspělého východořímského impéria, nepodrobeného jako středověký Řím německým barbarům, a jimi neovládaného. Čeština – zejména vzhledem ku své choulostivé geografické poloze – musela po dlouhá staletí svádět urputné obranné půtky s jazykem svého útočného souseda obklopujícího její životní prostor. Není tomu tak dlouho, kdy se zdálo, že se ocitla na lopatkách, a jen venkov jí choval v péči v podobě několika nářečí. Nu, dobrá

